

PLEIN

PLEIDOOI VOOR VREDESPLEIN
PLEINVREES IS RUIMTEVREES OVER

WERELDPLEIN-BLAUWDruk
OPENHEID PLEIN 1954-1955-1956-1957-1958.

EN PREKEN OP HET PLEIN
EN PLEINGROEP

EN PLEIN PUBLIQUE
PLEIN AZIË-NOVIB-DG

**vijf jaren
plein**

OPEN PLEINPOST

OPEN ZIE PLEIN BLZ. 19

HARTIG PLEINDISPUUT
WOORD EN BROOD

PLEINAIRE BIJEENKOMSTEN
WOORD EN BROOD

1958

DECEMBER

HET GROOTSTE GEHEIM VAN HET LEVEN IS DE KOM-
MUNIKATIE, HET MEDEDELEN.
MENSELIJK LEVEN BETEKENT PAS ZICHZELF **ZIJN**, ALS
HET ZICHZELF **GEVEN** BETEKENT.
DE DIEPSTE BELEVING VAN HET MENS-ZIJN LIGT DAAR-
OM BESLOTEN IN HET MEDEMENS ZIJN.
GODDELIJK LEVEN IS HET WONDER DER VOLSTREKTE
IDENTITEIT TUSSEN ZICHZELF ZIJN EN ZICHZELF
GEVEN.
OFWEL: GOD **IS** LIEFDE.

MENSELIJK LEVEN IS:
WEL WILLEN KOMMUNICEREN, WEL ZICHZELF WILLEN
MEDEDELEN, MAAR DIKWILS HET NIET KUNNEN OF
DURVEN EN HET DAAROM NIET ECHT EN DAAD-
WERKELIJK EN TEN VOLLE WILLEN.
GODDELIJK LEVEN BETEKENT IN DE PRAKTIJK VAN
GODS GESCHIEDENIS MET DE MENSEN:
MENS WORDEN.

PLEIN 1958 IS EEN BEWEGING,
ONTSTAAN UIT VERWONDERING EN BEZINNING OVER
DIT LEVENSGEHEIM
EN GERICHT OP DE BELEVING EN VERWEZENLIJKING
ERVAN.
EEN BEWEGING VAN EN VOOR MENSEN.
WIJ, DIE DEZE BEWEGING IN ONZE GEZAMENLIJKE
AKTIVITEITEN EN IN ONS MAANDBLAD TRACHTEN TE
LEIDEN EN TE BEZIELEN,
BEHOREN UIT EERLIJKE OVERTUIGING TOT DE KATO-
LIEKE KERK.
IN DEZE KERK ONTVANGEN EN ZOEKEN WIJ HET
GEOLOF IN HET MYSTERIE VAN HET LEVEN.

OMWILLE VAN DIT MYSTERIE, OMWILLE VAN DE KOM-
MUNIKATIE, OMWILLE VAN DE ONTMOETING EN DE
GEMEENSCHAP, WAARTOE WIJ DE MENS GEROEPEN
WETEN, KIEZEN WIJ IN BEWEGING EN BLAD
— OVER ALLERLEI GRENZEN VAN KERK, LEVENSOVPAT-
TING, RAS, KULTUUR EN WELSTAND HEEN —
VOOR SAMENWERKING EN GESPREK VAN MENS TOT
MENS.

VANDAAR DE NAAM PLEIN 1958.
„PLEIN” OM OPENHEID NAAR ALLE KANTEN, RUIMTE
EN VRIJE TOEGANG VOOR DE ONTMOETING TE
SUGGEREREN;
„1958” OM DUIDELIJK TE MAKEN DAT HET NU TE
DOEN IS.

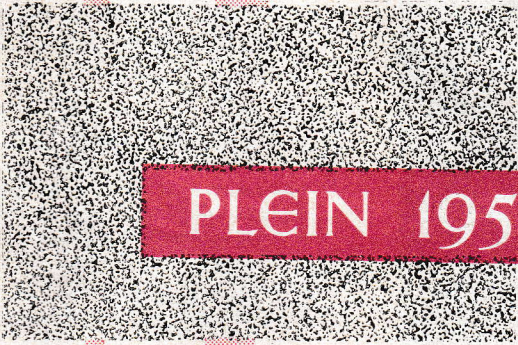
maandblad
onder redactie van:

henny dröge
ir. ton groothuis
arie van den heuvel
simon jelsma m.s.c.
piet reckman
harry scholten
drs. theo scholten
fietje steegers
drs. koos de valk
ger van vlijmen

•
verschijnt
11 maal per jaar

•
abonnement:
per jaar f 4.50
per half jaar f 2.25

•
losse nummers 40 cent
redactie-administratie:
bezuidenhout 17
den haag
tel. 858443
giro 1334
•

PLEIN 1958

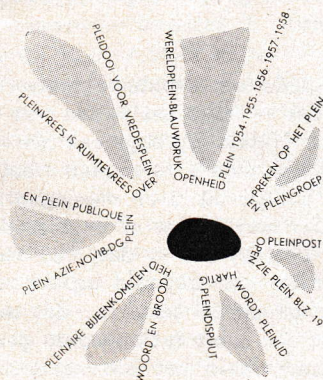
IN HET HUIS VAN DE VADER ZIJN VELE WONINGEN

OPENHEID

VIJF
JAREN
PLEIN

EN

OPENHARTIGHEID

We vieren vijf-jaren-plein. Nee, er was geen vijf-jaren-plan. Het groeide, het gebeurde, het overkwam ons.

Onder bovenstaande figuratie is mer een stuk dokumentatie over vijf-jaren-plein opgenomen. Van blz. 4 achtereenvolgens tot blz. 19 lezend, geeft deze dokumentatie een beeld van de voorbijge op elke bladzijde van dit num-jaren door middel van citaten uit de elkaar opvolgende afleveringen van ons maandblad.

GASTENBOEK

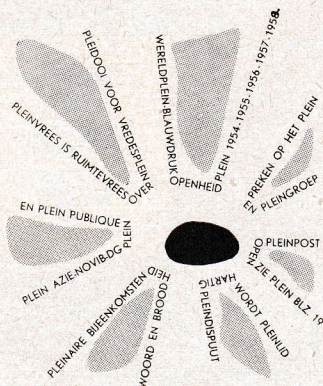
Buiten leden van de redactie schrijven in dit nummer: pater Michael Hensen, priester in de zwole pleingroep, ds H. J. Kater en ds. Jan Wit. Al deze artikelen handelen over openheid en openhartigheid, als ook de „goede geluidsband” op blz. 16 en 17.

Enkele vragen die ons zijn voorgelegd, hebben ons de laatste tijd ernstig bezig gehouden.

Met name gaat het om de vraag naar het wezen van de openheid, die wij in woord en geschrift belijden en die als verlangen leeft in ons hart; de openheid die wij graag verwerkelijkt en bevordert zouden zien in de kerk en in de maatschappij en die door de feitelijkheid van kerk en maatschappij zo dikwijls wordt tegengesproken; en laten we er maar direkt bij zeggen: door de feitelijkheid van onszelf evenzeer. Men heeft immers gevraagd of wij onzes ondanks niet zijn geworden tot een geslotenheid, een ghetto, tot een groep mensen die, met de beste bedoelingen beziel, luid een duidelijk standpunt in allerlei aangelegenheden aan de wereld verkondigen en daarbij het grote gevaar lopen de standpunten, motieven en gedachtengangen van anderen niet meer te horen, niet meer geboeid te worden door wat er leeft aan verscheidenheid en nuance in de geest van de mensen. De vraag is dus of wij niet bezig zijn onszelf tegen te spreken, door „openheid” te roepen en door anderzijds daden te stellen die duiden op een geslotenheid des geestes.

gastvrij voor het goede

Dit is uiteraard een zeer ernstige vraag. Als begin van een antwoord zeggen wij natuurlijk, dat wij nog niet die openheid hebben, welke wij in onze woorden belijden. Daarmee is echter, geloof ik, nog niets gezegd. Niemand heeft enig recht om van ons te vragen, dat wij reeds nu volledig beleven wat wij verkondigen. Als dat noodzaak zou zijn, zou de Kerk niet meer de Kerk zijn, zou de mens niet meer de mens zijn; d.w.z. dan zou de Kerk niet meer de viator zijn, die op weg is en die op weg zijnde haar boodschap verkondigt; dan zou de mens niet meer die reiziger, die pelgrim zijn, op weg naar zijn bestemming, naar de vervulling van zijn bestaanszin. Hij zou geen woorden meer in de mond mogen nemen over hetgeen hem ten diepste als ideaal vervult. Hij zou eerst het ideaal bereikt moeten hebben, alvorens erover te mogen gewagen dat dit zijn ideaal is. Deze gedachtengang moeten wij altijd zonder meer afwijzen. Ten opzichte van onszelf en van degenen met wie wij ons op een bepaald ogenblik in gesprek bevinden moeten wij erop wijzen, dat dit in de discussie niet ter zake doet. Het doet wel ter zake in ons eigen bestaan. Het is voortdurend een punt voor onze eigen persoonlijke overweging: "Hoe dicht sta ik bij het ideaal? Is het groeiende? Of is er sprake van een devaluatie". Dit is een reële, persoonlijke vraag, waar we graag anderen in betrekken. Maar als men niets anders heeft te vertellen dan alleen dit éne: „Jullie zijn nog niet aan de maat van je eigen ideaal toe”, dan is dat helemaal geen nieuw bericht. Men bedoelt er waarschijnlijk iets anders mee. Men bedoelt wellicht te vragen of wij, zoals we nu bezig zijn, niet bepaalde dingen vergeten; of wij geen verkeerde richting kiezen; of wij in onze aktiviteit en publiciteit onszelf niet korrumpen door

december 1953

De pleingroep presenteert zich in een kerst-nachtdienst voor buitenkerkelijke belangstellenden.

TOT ZIENS OP PLEIN 1954

januari 1954

Zondagochtend-dienst in de kapel Groenestein aan de Loosduinseweg.

februari 1954

Eerste gesprekavond in café-restaurant Boschlust aan de Bezuidenhoutseweg, waaraan 25 mensen deelnamen. Er werd veel gemoppert op de kerk.

april 1954

Een plein waar we samen de ruimte hebben. Waar we eens bij elkaar kunnen staan om te praten en te luisteren. Misschien weten de anderen iets dat van belang is voor ons, misschien weten wij iets, dat van belang is voor de anderen. Een plein, gebouwd van maand tot maand en van jaar tot jaar. Uit krantenpapier en drukinkt, uit woorden en zinnen, uit gedachten en idealen, uit geest en leven. Te beginnen NU in 1954. En dáárom op het naam-bord: Plein 1954!

mei 1954

2/3 van de wereld vergaat van ellende, de rest doet aan beschaving.

juni 1954

1. We moeten onze huidige welvaart niet alleen voor onszelf gebruiken maar tevens aanwenden tot leniging van de nood in Azië.
2. We mogen en willen in de toekomst geen welvaartsvergroting aanvaarden, als niet eerst een rechtvaardige spreiding van de welvaart in de wereld een feit is.
3. We zorgen, dat onze verontrusting, ons initiatief en onze klemmende gewetensvragen ook over de landsgrenzen komen.

juli 1954

Gesprek-avond maandag 5 juli, 8 uur, Boschlust, Bezuidenhout 2.
Onderwerp: Het Mandement.

augustus 1954

Soldaten, priesters, ministers, bestellers, jacketdragers: „Als gij niet wordt als kleine kinderen, zult ge het Koninkrijk Gods niet binnengaan“.

september 1954

De democratie is niet een zaak van stemmen om de vier jaar, maar is een gesteltnis van de mens, en daarom ook universeel, algemeen menselijk en dus ook niet nationaal gebonden, rasgebonden of wat dan ook.

Als Chinezen elkaar met de neus aanraken, Papoea's elkander kinnen-wrijven en blanken

een bepaalde mentaliteit en geesteshouding, die wij aannemen; of — afgezien van onze persoonlijke tekorten en onze tekorten als groep — de spiritualiteit, die leeft in de groep en naar buiten treedt in publikaties, niet vergroeit tot een dode, gesloten onvruchtbare spiritualiteit.

Waaruit leidt men de in deze vragen begrepen veronderstellingen af?

Met name hieruit, geloof ik, dat wij met een grote nadruk en met een zo sterk mogelijke motivering bepaalde uitspraken doen. Ik bedoel te zeggen, dat wij proberen zo groot mogelijke nadruk aan die uitspraken te geven en zoveel mogelijk motieven proberen aan te voeren, die in de richting van de waarheid van die bepaalde uitspraken wijzen, met verwaarlozing vaak van de motieven en gedachtengangen, die naar een andere uitspraak zouden tenderen. Wat men ons dus min of meer verwijtend vraagt is dit: of het wel goed is zo nadrukkelijk en zo 'eenzijdig' te zeggen wat wij denken. Illusterend daarbij is b.v. het feit, dat in ons blad niet meer zo regelmatig en bijna wetmatig de verscheidenheid van standpunten wordt aangetroffen van groepen en personen die zich over een bepaald vraagstuk uitspreken. Integendeel, het wordt meer en meer regel en wet, dat over een bepaald thema de **Pleingroep** zijn gedachtengang presenteert. "Dat is niet open meer", zegt men: "dat is geen Plein meer, geen ruimte waar iedereen toegang heeft en iedereen het zijne kan zeggen. Dat duidt op een gevaarlijke vergroeiing van de geest, die men oorspronkelijk in de pleingroep en in zijn activiteiten aantrof: een geest van welkom voor iedereen, van begrip voor standpunten en gedachten van iedereen, van neiging tot gesprek en ontmoeting. Deze geest dreigt zo goed als helemaal weg te ebben van het Plein, zo meent men.

Als wij ons hierover bezinnen met alle bereidwilligheid om eventuele fouten of vergroeiingen onder ogen te zien, dan geloof ik dat — naar het wezen van de vraagstelling gezien — er een misverstand heerst. Natuurlijk, nogmaals en nadrukkelijk: we zijn helemaal niet zo gastvrij in geestelijke zin als we zouden moeten zijn; we laten ons in gesprekken hier en daar te abrupt uit over meningen en standpunten van anderen. In dit opzicht zijn wij zeker niet sterker of zwakker dan bepaalde andere groepen. Maar het misverstand bestaat hierin: dat men voor openheid des geestes aanziet wat in feite alleen maar een bepaald aspect van die openheid is; dat men ons een ideaal in de schoenen wil schuiven, dat zeer beperkt en klein is: dit ideaal met name: wij zouden een soort zachtaardige geestelijke welwillendheid en mildheid belijden, die een bereidheid met zich meebrengt om naar iedereen te luisteren en te zeggen: "jouw standpunt is ook een standpunt". Dat noemt men geestelijke openheid en dat zou dan het ideaal van de pleingroep zijn (of geweest zijn). Zonder dat iemand behoefte zal voelen om te zeggen, dat dit met openheid niets heeft te maken, zou het toch uiterst eenzijdig zijn, wanneer men zou willen beweren, dat daarin nu juist de quintessence van de geestelijke openheid bestaat. De geestelijke openheid waarvoor wij willen pleiten in ons zelf, in onze groep ten opzichte van elkaar en naar buiten toe, is in werkelijkheid veel dieper, groter en ruimer. Geestelijke openheid bestaat, geloof ik, wezenlijk hierin: dat we t.o.v. al wat werkelijk en wezenlijk goed is, alles wat, klein of groot, maar positief kan zijn, elke wijsheid, elke schoonheid, elke vrijheid "gastvrij" staan.

waarachtige interesse

Deze gastvrijheid heeft dus niet alleen betrekking op wat een mens of een groep mensen of een organisatie van mensen te vertellen heeft. Zij impliceert een openstaan voor wat er werkelijk leeft aan menselijke nood, aan menselijk verlangen, aan menselijk verdriet, aan menselijke angst, aan ware behoefte en waarachtig idealisme. Als wij willen weten, beleven en meemaken wat er allemaal aan de hand is in de wereld, waar de wereld aan toe is, hoe de wereld kan worden verlost en gered, hoe de mens mens kan zijn en tot zijn heil kan komen, — als wij principieel bereidwillig zijn om al wat tot ons komt aan echte menselijke nood, aan echte menselijke vraag, aan echt menselijk verlangen in ons op te nemen, dan noem ik dat een ontvankelijkheid, een openstaan voor de echte menselijke realiteit. Voorzover het woord "ontvankelijkheid" een te grote passiviteit zou suggereren, bedenke men, dat het tegelijkertijd is: een binnendringen in de werkelijkheid. "Openheid" is maar een woord, een beeld, aan de materiële wereld ontleend en waarmee een bepaalde houding van de geest moet worden aangeduid. **Geestelijke openheid** is oneindig meer, oneindig subtieler dan alleen maar een deur die open-

staat. Zij is niet slechts een zich passief verhouden tot zijn omgeving. Zij is actieve, vrijwillige, persoonlijke en gekultiveerde interesse voor wat er is aan realiteit: er "tussen in" willen zijn, een waarachtig **inter-esse**. Het is zich willen stellen in het belang van alle reële dingen en personen, een echte belang-stelling. Dat is geestelijke openheid. En nog meer. Niet alleen maar er midden in willen zijn en zich stellen in het belang van anderen en van het andere, van al wat leeft en beweegt. Geestelijke openheid is ook een geloven, dat alwat leeft en beweegt, leeft en beweegt naar een goede en mooie vervulling van zijn bestaanszin.

Openheid betekent, dat men allereerst de mogelijkheid ziet (voordat men andere dingen in kritische zin ziet), dat de dingen en de mensen die er zijn ten goede worden geleid door iemand in wie men het volste vertrouwen stelt: dat men zelfs in de ruimste en scherpste aandacht voor de ongerechtigheid in de wereld, voor de nood, de wreedheid en de gemeenheid die zich voordoen altijd primair weet, dat God alles ten goede leidt voor wie Hem liefhebben.

de waarheid maakt vrij

Niet de deur van de ongerechtigheid pal dicht houden. Nee, uitzicht maken, deuren openstoten in de wereld der onverschilligheid en wanhoop.

Openheid des geestes is een actieve houding van ingrijpen, van niet berusten in de werkelijkheid van dit moment, maar open willen trappen, om wat bestaat en gevangen en besloten is, ruimte te geven; niet willen toelaten, dat anderen proberen de deur dicht te houden.

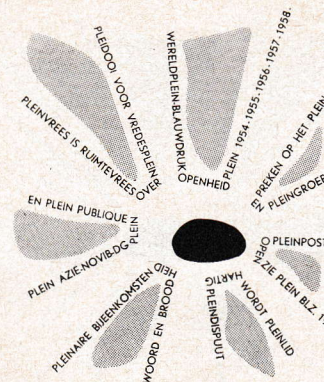
Openheid des geestes is bijvoorbeeld dit:

is men overtuigd, niet teoretisch maar diep menselijk en christelijk, van de absolute zedelijke verwerpelijkheid van een moderne wereldoorlogvoering, dan met alle kracht en zo goed mogelijk gemotiveerd en met vermindering van alle onduidelijkheid zeggen: dit is niet geoorloofd. Het is de mensheid proberen te bevrijden van de angst, waarin ze nu zo vaak móet leven als gevolg van de beslotenheid van de klassieke gedachtengang, die zegt: het is wel geoorloofd; je mag je toch immers verdedigen. De mensheid moet worden bevrijd uit deze gedachtengang, die een dodelijke gedachtengang is. Wij mogen het gesprek hierover niet weigeren. Maar juist als wij het gesprek willen en in het gesprek een partner willen zijn, die iets inbrengt, moeten wij omwille van het gesprek en omwille van de waarheid die de mensen vrij moet maken, duidelijke taal spreken.

het grote samenspel

Ik geloof, dat openheid van geest met name neerkomt op zuiverheid van hart, zoals het in de bergrede wordt genoemd en aanbevolen. Niets anders willen dan het goede; geen bijbedoelingen hebben en dus vanzelf graag luisteren naar meningen en opvattingen, verlangens en gevoelens van anderen; maar ook graag willen getuigen — in echte ópen-hartigheid — wat waarheid is en vrijheid en zich daarvoor helemaal proberen in te zetten. Geestelijke openheid betekent, dat men in principe alles mogelijk acht, in die zin dat men zichzelf niet heeft gebonden aan een absoluut program, waarvan men niet afwijkt, een traditie, die volstrekt bindend is. Haar enige "bindende" (bevrijdende!) norm is de trouw aan de werkelijkheid zoals de werkelijkheid zich openbaart, de trouw in de overgave van persoon tot persoon (want de persoon is het meest werkelijke wat er in heel het kosmische verband en daarbovenuit bestaat). Openheid van geest brengt met zich mee, dat men in de overgave van persoon tot persoon graag al die risico's wil lopen, die nu eenmaal eigen zijn aan het zich uitleveren van iemand aan iemand. Openheid van geest is: willen dat de verhoudingen van persoon tot persoon, die het leven van de wereld uitmaken, heel dat samenspel van vrijheden en verantwoordelijkheden, van al die eenheden die een gemeenschap moeten worden van mensen met elkaar en van mensen met God, niet wordt gebroken. Het is God God laten zijn door in de bekentenis van onze eigen geestelijke armoede ontvankelijk te willen zijn voor Zijn woord. Het betekent, dat we ons belangeloos door de Geest laten leiden naar een echte zuiverheid van hart. Eerst in een echte zuiverheid van hart gaat ons hart volkomen open voor de volle waarheid die God is. "Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien", zegt Christus. En de blanke openheid, waartoe Hij ons oproept, blijkt een ware openhartigheid te zijn.

S. Jelsma.

elkaar een hand geven, dan verrichten zij allen dezelfde typisch-menselijke bezigheid: zij groeten! Intussen is de beste groet die, welke het meest menselijk, het meest gemeend en het meest eerlijk is.

oktober 1954

Wie het ziekenhuis voor armlastigen in z'n stad van inwoning steunt, maar de slachtoffers van 'n ramp in een andere stad of provincie aan hun lot overlaat, is onrechtvaardig. De rechtvaardigheid duld geen beperking tot eigen gezin, eigen stad of provincie. De rechtvaardigheid kent geen grenzen.

november 1954

Gesprekavond over Oorlog en Evangelie. Maandagavond 1 november om 8 uur in café-restaurant „Boschlust", Bezuidenhoutseweg 2.

december 1954

„Als meneer nou even zo vriendelijk wil wezen om z'n fiets niet tegen die brommer aan te laten leunen, want die brommer is 'n vaste klant en geeft elke keer 'n dubbeltje en meneer komt hier zo maar toevallig even langs. Ja, 't ministerie van oorlog is daar aan de overkant, u kan er gewoon binnenstappen en naar de minister vragen, 't is toch geen oorlog vandaag dus erg druk kan-ie 't niet hebben, ofschoon oorlog en oorlog is twee en als je 't mij vraagt heb ik liever warme koffie dan kouwe oorlog, maar die warme koffie is niet goedkoop omdat de kouwe oorlog te duur is. O. Als meneer de minister misschien wil vragen om die hele oorlog maar af te schaffen dan garandeer ik je dat meneer op de koffie zal komen, want 'n minister moet ook leven en na 'n hele dag kouwe oorlog lust 'n excellentie 's avonds ook wel 'n warm bakje, waar-ie zonder kouwe oorlog als meneer me volgen kan niet aan toekomst; zodat we gerust indirect kunnen konkluderen dat de wereld lang niet zo gek is als ik en meneer denken, maar veel gekker, en bedankt voor de stuiver meneer, 't had echt niet gehoeven..."

TOT ZIENS OP PLEIN 1955

januari 1955

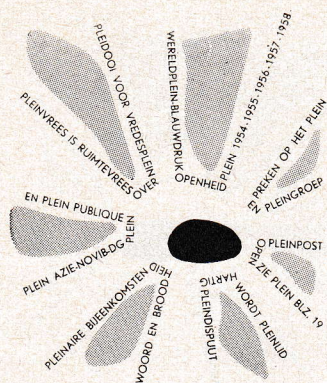
De veiligheid, die men zoekt, is vals. De rust, die men genniet, is vals. De kuluur, waarmee men zich genoeglijk voortaan okkupeert, is vals. ALLES is vals, als er geen gerechtigheid en geen liefde is en als er een afschuwelijke slachting van miljoenen mensen dreigt.

februari 1955

Strijd om de bijbel... van Strijdom.

maart 1955

Mensen zoeken een huis. Ook in geestelijke zin. Er moeten de warmte en het licht zijn

van enig geruststellend weten en van een gegronde hoop op goede dingen die komen gaan. Er is behoefte aan beschutting tegen alles wat dreigt en verschrikt, aan bemoediging in de vrees en ontspanning in het samen-zijn. Een mens wil niet alsmaar in complete duisternis en gure koude leven. Hij wil niet blijvend opgesloten zitten in zijn eenzaamheid en zich niet voortdurend stoten aan zijn benauwenis. Hij wil een weldadige geestelijke ruimte om in te leven, een goed en vertrouwd „thuis“ met lichte vensters op de toekomst.

april 1955

Lijden door liefde, Goede Vrijdag herdenking. Vrijdag 8 april om 3 uur op Het Plein (vóór het gebouw van de Hoge Raad). Lijden door liefde. Pater S. Jelsma. Medewerking van het R.K. Residentiekoor.

mei 1955

Ik kies voor een derde wereld waarin plaats, voedsel en onderdak is voor een ieder; waarin meer ruimte is voor liefde en gerechtigheid. De weg naar deze derde wereld is niet zonder meer „de derde weg“, maar de weg van belangeloze vriendschap, solidariteit en liefde.

juni 1955

LIEFDE...

Het grote groepsbelang ligt altijd buiten en boven het kleinere groepsbelang. Er is daar buiten en daar boven altijd een waardevoller eenheid, een diepere verwantschap, een hogere waarheid, die ons in wezen verenigt. Zo is de gegeven toestand oorzaak van de noodzaak tot samen aanpakken voor de gehele mensheid, waarbij ieder mens zich bewust moet zijn van zijn eigen deel van die opgave. Wie met animo samenwerken, vechten niet. We zullen dit moeten bereiken door uit te rijzen boven de scheidsmuren, die aard of milieu meebrengen en door niet in de waan te blijven, dat land of overtuiging werkelijke grenzen kunnen zijn, dwars door het mensdom heen, daar dit toch een grote broederschap is.

KONINGIN JULIANA.

juli 1955

Heer, wij missen U, soms zonder het te weten, soms zonder dat het tot ons bewustzijn doordringt dat juist het ontbreken van U in de mensen, in de dingen, in heel de wereld ons zo'n pijn doet. Indien wij met een hart vol verwachting ons wenden tot degenen van wie wij houden, tot de kinderen, tot de schoonheid in de natuur, tot alles wat vreugde geeft: dan tóch, dan tóch moeten wij steeds — ondanks alle blijheid daarover — konstateren, dat het ons tegelijk droevig maakt. Droevig omdat wij ontoereikend zijn en blijven om alle liefde, schoonheid, goedheid van Uw schepping in ons op te nemen. Wij zijn arm en blijven arm, wij zijn onvervuld en blijven onvervuld. In ons is een onlesbare dorst naar datgene, dat wij niet definiëren kunnen, waarvan wij de contouren niet kunnen aangeven, waar-

Ik wil wel open zijn. Als dat maar niet betekent, dat ik neutraal moet wezen. Want het komt me voor, dat neutraliteit helemaal geen deugd is. Ik ben wel eens neutraal. Ik ben het waarschijnlijk zelfs veel te vaak. Ik geloof niet, dat dat mijn beste en mijn sterkste momenten zijn. Ik ben dan bv. laf of gemakzuchtig. Ik zie dan op tegen de strijd en tegen de inspanning en de moeilijkheden die daaraan verbonden zijn. Of ik wil een zekere populariteit, die ik geniet als vlottend en ruimdenkend mens niet verliezen. Of ik wil eenvoudig liever niet gestoord worden in mijn eigen gepeins en bezigheden. Wat dat betreft zou neutraliteit dus wel eens precies het omgekeerde kunnen zijn van openheid. In mijn neutraliteit probeer ik immers boven alles mijzelf te zijn en mijzelf te blijven op een tamelijk egoïstische, in ieder geval egocentrische manier. Ik weiger mij op sleeptouw te laten nemen. Ik probeer een keuze te vermijden en een standpunt in te nemen boven de partijen.

In theorie en wanneer het gaat om futaliteiten, is dat prachtig, maar in de praktijk kan dit ook hoogst bedenkelijk zijn. Het kan immers ook betekenen, dat ik aldus mijn gedachten eenvoudig buiten de discussie stel. Ik tracht

dan geestelijk te leven op een hoge en eenzame berg ver boven het alledaagse niveau, waarop andere mensen, kleiner en bekrompener dan ik, zich druk maken. Vanuit mijn verhevenheid kijk ik dan neer op het woeden en woelen van mijn medemensen, glimlachend, bijna op de manier waarop de almachtige God volgens Psalm 2 licht om het dwaze gedoe van de aardbewoners. Ik glimlach, omdat ik door heb, dat ze eigenlijk allemaal wel een béétje gelijk en een béétje ongelijk hebben. Alleen ik heb in deze visie helemaal gelijk. Misschien verbeeld ik me dan, dat ik bijzonder ruim en verdraagzaam ben, maar in werkelijkheid ben ik zo hoogmoedig en bekrompen als maar enigszins mogelijk is. Ik neem mijn medemensen niet au serieux, ik neem ze niet serieus in hun anders zijn. Ik glimlach om hun standpunten als betrekkelijkheden, maar verklaar daardoor tevens die glimlachende wijsheid van mijzelf absoluut.

Er kan inderdaad aanleiding zijn om te spreken van een diktatuur der neutraliteit, gelijk als ik mij goed herinner prof. Bomhoff eens deed in een Wendingnummer. Er zijn voorbeelden van deze diktatuur der neutraliteit in overvloed. Ook bij ons in Nederland. Maar laat ons liever een voorbeeld nemen uit de verte. Het Hindoeïsme beweert voor alle godsdienstige opvattingen volkomen open te staan. Het glimlacht om alle verschillen. Het geeft ze een plaats in het eigen stelsel. Maar dat betekent, dat deze verschillen niet echt worden gerespecteerd. Ze worden niet erkend in hun anders zijn. En wanneer er dan een geestelijke stroming is, die weigert zich op die manier in te laten schakelen, verdwijnt

de glimlach, en komt de aap van de diktatuur uit de mouw. Zie Kashmir! Ook de zgn. neutraliteit van pontius Pilatus leidde trouwens tot moord en doodslag.

Pascal zegt, dat Christus in doodstrijd is tot het einde der wereld en dat wij in die tijd niet mogen slapen. Het komt mij voor, dat wij in die tijd ook niet neutraal mogen zijn. Er wordt iets anders van ons gevraagd. Dit, dat wij de strijd niet schuwen en dat we de bereidheid en de moed hebben om onszelf en onze overtuigingen volledig in te zetten. En dan is het niet zo, dat wij een zeker recht hebben, om onze mening uit te spreken, maar dat de ander het recht heeft, om deze te horen. Wij mogen de naaste niet onthouden wat ons in het diepste van ons wezen bezig houdt en wat ons heilig is. Wij mogen hem ook onze kritiek niet onthouden. Wij hebben niet waarlijk lief, als wij de ander sparen. Wij hebben dan onszelf meer lief dan de ander. Dat is niet wat Christus van ons gevraagd heeft. Wij moeten zo nodig ook bereid zijn, om terwille van de vriend de vriendschap te verliezen.

Misschien vraagt u, wat dit nu met openheid te maken heeft. Mijn antwoord is: alles! Als wij nl. de geestelijke worsteling met de ander

aandurven terwille van die ander, dan houden wij geen monoloog, maar dan komen we tot een gesprek. En in een echt gesprek is de communicatie altijd wederzijds. Iets geven, als ik ik kan de ander alme tegelijkertijd serieus verdiep in zijn gevoelens en gedachten. Maar doordat ik dat doe, word ik ongemerkt door hem beïnvloed. Gesprek voeren is een gevaarlijke bezigheid. Wie zichzelf zonder meer wil handhaven, moet er maar liever niet aan beginnen. Maar ik geloof, dat Christus ook

het zich zelf verliezen in deze zin van ons vraagt.

Wie zich zelf op deze manier wil handhaven, sterft vroeg of laat de geestelijke dood van het isolement. Maar wie zich zelf wil verliezen, zal zich zelf vinden, anders dan voor hij het gesprek begon; armer aan heilige huisjes en traditionele opinies, maar rijker aan innerlijke beleving en persoonlijke zekerheid. Wat wij in een steeds meer verzuilend Nederland nodig hebben, is openheid en vrij, persoonlijke contact.

Om daardoor te komen, niet tot een soort grootst-gemene-deler van standpunten, tot vlakke vaalheid en grauwe uniformiteit, maar juist tot de meest rijke verscheidenheid, tot een geestelijk leven, dat voortdurend bevrucht wordt door contact met de ander. Je kunt geestelijk niet alléén leven. Je kunt dat alleen samen met anderen. Maar die anderen moeten niet alleen je eigen geloofs- en partijgenoten zijn. Dan heb je alleen je eigen „ik“ wat groter en massiever gemaakt. Die anderen moeten werkelijk anders zijn. Durven wij dat aan? Het antwoord hierop beslist over de toekomst van ons volk.

ds. H. J. Kater:

**OPEN
maar niet
NEUTRAAL**

pater Michael Hensen:

ik weet zeker dat wij heengroeien naar een opener geloofsbeleving

Vanmorgen kreeg ik een brief die me werkelijk verontrust heeft. Ik las: "Zojuist hoorde ik, hoe u voor de radio Amsterdam zo'n beetje stond af te kammen. Bent u wel helemaal zeker van wat u daar zei? Ik geloof, pater, dat u beter eens bij uw eigen konfraters had moeten informeren of zelf eens de kerken had moeten bezoeken. U had dan kunnen zien, hoe Amsterdam reageerde op deze grote Missie...."

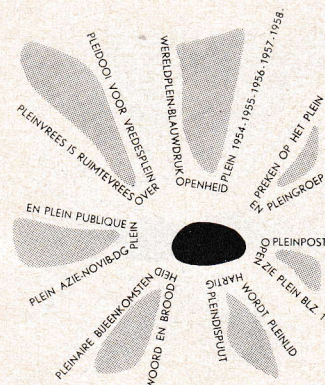
Zo'n aanval dringt je tot een gewetensonderzoek. Wat was er gebeurd? Ik had zaterdag 25 okt. tijdens de missie, welke in die week in alle katolieke parochiekerken van Amsterdam gepreekt werd (en waaraan ik zelf ook als predikant deel mocht nemen!), een radio-causerie gehouden, waarin ik konstateerde dat deze Missie — ondanks de uitzonderlijke goede voorbereiding en ondanks de volle kerken — in een stad als Amsterdam eenvoudig verzonk, zoals de St. Patrick-kathedraal in New York verzinkt in de wolkenkrabbers die haar omringen. Ik konstateerde, dat de wekroep op de reclame-zuilen en in de trams (de suggestieve woorden: "Amsterdam denk aan God!") nauwelijks opviel tussen de enorme reclame-activiteit van het moderne zakenleven en dat het "klimaat" van zo'n stad niet verandert, ook niet als duizenden vrijwilligers weken lang trap op trap af gaan om de mensen te laten denken aan God. Ik konstateerde, dat in een stad vol hard-boiled businessmen tijd geld is en het leven te kort om volop door te stoten naar het mysterie. Ik konstateerde, dat zelfs in zo'n bezielande en hartverwarmende Missie-week maar een kleine groep mensen weet en ervaart, dat God ons ontrukt heeft aan de macht der duisternis en ons heeft overgebracht naar het Rijk van zijn geliefde Zoon (Kol. 1, 13).

Als ik goed zie, bevinden wij ons hier midden in de problematiek rond de openheid en geslotenheid der Kerk. De verontwaardigde briefschrijfster is tot op zekere hoogte een getuige van de geslotenheid der Kerk. Voor haar heeft

Amsterdam op de grote Missie gereageerd, omdat de **katolieken** van deze stad op de Missie hebben gereageerd. "Amsterdam" betekent voor haar de katolieke gemeenschap der veertig amsterdamse parochies en dan eigenlijk nog zeer uitdrukkelijk de katolieke gemeenschap der praktiserenden. Onbewust getuigt mijn korrespondente hiermee van de **geslotenheid** der Kerk. En ongetwijfeld heeft zij in zekere zin gelijk.

Want de Kerk is een **gesloten** gemeenschap in zover zij zich distancieert van wat de johanneïsche bijbelgeschriften de "wereld" noemen, het machtsgebied n.l. van de gevallen engel, van de "sterke", die "in volle wapenrusting zijn erf bewaakt" (Lk. 11, 21). Van ons allen die door onze Doop in de Kerk zijn ingelijfd geldt het woord van de Heer: "Van de wereld zijn ze niet, zoals Ik niet van de wereld ben" (Jo. 17, 16). De gedoopte christen wil zich principieel niet encanaileren met de tirannie van het kwaad. Paulus spoort hem uitdrukkelijk aan zich niet te vormen naar deze wereld (Rom. 12, 2) en geen deel te nemen aan de "onvruchtbare werken der duisternis", maar ze af te keuren (Ef. 5, 11). En ongemeen scherp en plastisch wordt zijn taal, als hij in zijn tweede brief aan de Korinthiërs zegt: "Gaaf niet met de ongelovigen onder een ongelijk juk. Want wat hebben gerechtigheid en ongerechtigheid gemeen of wat heeft het licht met de duisternis te maken? Wat voor overeenkomst is er tussen Christus en Belial? Of wat heeft de gelovige met de ongelovige gemeen? En wat heeft een tempel Gods met afgoden uit te staan?" (2 Kor. 6, 14-16).

Wij kennen dus als geroepenen tot de Kerk een principiële geslotenheid ten opzichte van de "wereld", om daardoor — in positieve zin — verbonden te blijven met autentieke bronnen van christelijk leven en om onszelf te beschermen tegen de verleidingskracht van het ongelooft. — De briefschrijfster zou ook gelijk hebben, als zij hieruit zou konkludereren, dat deze principiële gesloten-

van wij de kern niet kunnen vatten in hart en ziel, maar dat ons doet blijven zoeken en blijven hunkeren, dat ons nooit met rust laat, dat uitreikt boven al het tastbare, omdat het reikt tot U, de Allesovertreffende, de Alles-omvattende, de Allesvervullende. Heer, laat ons zoekende gesprek met U nooit stilvallen.

augustus 1955

De Grote Vier en de kleine 2600 miljoen. De beslissende vraag is: zullen de Grote Vier erin slagen bij al hun woorden te denken aan de kleine 2600 miljoen mensen, die de aarde bevolken?

september 1955

Schrijven aan de Ministerraad n.a.v. belasting verlaging. "Zolang niet door ons volk een rechtvaardige bijdrage ten bate van de zgn. onder-ontwikkelde gebieden wordt gegeven, zullen zij als teken van hun protest, het bedrag, waarmee hun loon — c.q. inkomstenbelasting wordt verlaagd, per postwissel aan de Minister van Financiën overmaken onder het motto: „Eerst daadwerkelijke gerechtigheid“.

oktober 1955

Er is in Nederland een gesprek op gang gekomen over de vraag wat de wereldgerechtigheid in concreto van ons eist op dit moment van de geschiedenis. Mensen als Albert Schweitzer in Afrika, Abbé Pierre in Frankrijk en La Pira in Italië kunnen natuurlijk niet op de uitkomst van dit Nederlands gesprek wachten. Zij zijn al aan de slag gegaan en proberen voor het oog van heel de wereld concrete gerechtigheid te brengen bij zieke, dakloze en werkloze mensen. Hun honger naar gerechtigheid is te groot, om er alleen maar een boom over op te zetten.

november 1955

Toen maandagavond 24 oktober in Den Haag een ontmoeting ging plaats vinden tussen de groep van het stadskerkewerk der Nederlandse Hervormde Kerk en de groep Plein 1955, wist ieder, dat het een open en eerlijke ontmoeting zou worden.

Ontmoetingsavond Nieuwe Koers, K.V.P.-jongeren, Arios en Plein 1955 over: „politieke zeden“, maandag 21 november. Aanvang 8 uur in de Continental Bodega. Korte Poten I, Den Haag.

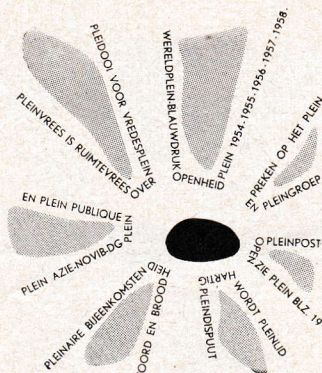
december 1955

Een hoogleraar, een experimenteel dichter, een pater, een huishoudler, een onderwijzer, studenten, kerkelijken, buitenkerkelijken, over: toekomstverwachting.

TOT ZIENS OP PLEIN 1956

januari 1956

Plein 1956 is een plaats van ontmoeting en gesprek. Een experiment in de door mij aangeduide richting, ondernomen door een aantal Rooms-Katolieken in een geloof, dat

op de toekomst gericht is. Dit eksperiment is een avontuur, echter niet een avontuur van roekeloze waaghalzen, maar een avontuur van het christelijk geloof, want wat is er avontuurlijker dan het leven van een gelovige, die op de roepstem van God uitgaat, niet wetende waar hij komen zal.

februari 1956

Speciaal nummer naar aanleiding van een enquête onder jonge mensen: "Wat verwachten jongeren van de maatschappij?"

maart 1956

Na twee jaren werken, vergaderen, overleggen, uitnodigen, statuten opstellen, is thans de NOVIB een feit.

NOVIB stelt zich ten doel het bevorderen van internationale gerechtigheid en solidariteit, door:

1. Het nederlandse volk in ruime objectieve zin voor te lichten omtrent de noden van andere volkeren of volkgroepen, waar ook ter wereld.
2. Volk en regering van Nederland op te wekken tot een rechtvaardige bijdrage ter opheffing van deze noden.
3. Het ontwerpen en uitvoeren, bevorderen en koördineren van acties, die op de doelstelling gericht zijn.

april 1956

Maandag 7 mei, 8 uur dispuutavond. Mr. Th. v. Lier (P.v.d.A.), Mr. J. Laudy (K.V.P.) en Dr. J. de Roock (V.V.D.) zijn uitgenodigd voor een gedachtenwisseling over: Bezitsvorming, waarom en hoe. Na de pauze vrije discussie.

mei 1956

Er voltrekt zich een beweging, er beweegt zich het nodige binnen onze groep. Onze ideeën, vragen, twijfels, idealen en pogingen tot verdieping van de meest wezenlijke inzichten botsen op elkaar. Wij zijn samen zoekende naar de kern van alle menselijke bestaan, naar de diepste zin van ons aller mens-zijn, welke zin wij in ons christelijke, katholiek geloof in groeiende mate, steeds concreter en praktischer, meer leefbaar en doorzichtig samen ontdekken als een door God zelf verkondigde en in Christus beleefde medemenselijkheid, waarnaar wij onszelf hebben te richten en van dag tot dag te korrigeren.

juni 1956

De mens is niet alleen sociaal wezen in zover het wezenlijk als individu te kort schiet en het bestaan en de activiteit van andere mensen behoeft, om zelf menselijk te kunnen bestaan en werken. Hij is ook in een zeer positieve betekenis van het woord sociaal doordat hij de concrete mogelijkheid bezit om zelf — met inzet van eigen individuele energie — zinvol en konstruktief in te grijpen in het bestaan.

juli 1956

Het gesprek tussen de Kerken is in opbouw. Geen christen is er, die gelooft dat Christus ruim honderd Kerken voor ogen heeft gehad. Men zou — beantwoordend aan Zijn

heid zich tevens moet uiten in een **feitelijke, daadwerkelijke** geslotenheid tot op zekere hoogte. De zojuist geciteerde woorden van Paulus suggereren dit duidelijk. Wij mogen ons geloofsbezit niet dermate in de waagschaal stellen, dat wij gevaar lopen meer van de wereld te zijn dan van Christus, meer om de wereld te geven dan om Christus. Risiko's mogen we belopen — zonder risiko's wordt het leven onleefbaar —, maar ergens ligt een grens, daar namelijk waar onze vrijheid ophoudt de vrijheid der kinderen Gods te zijn en de slavernij der wereld begint.

Het is evenwel duidelijk, dat in deze principiële (en feitelijke) geslotenheid niet heel de katolieke levenshouding ligt uitgedrukt. De Kerk is niet op de eerste plaats een gesloten gemeenschap, zij is primair een open gemeenschap. In haar leeft de verlossingswil van de Heer en deze verlossingswil strekt zich uit tot alle mensen. Zoals de Heer door mens te worden en het zondige vlees aan te nemen op de meest persoonlijke wijze heeft willen samen zijn met de **hele** van God vervreemde mensheid, zo wil ook de Kerk een liefdesgemeenschap aangaan met **alle** mensen opdat de Heer hen kan opnemen in zijn heil. Dit is de katholiciteit van de Kerk, haar principiële universaliteit, die in de zendingsopdracht van Jesus een primair akcent krijgt: "Gaaf dus heen, maakt alle volken tot mijn leerlingen" (Mat. 28, 19). Je zou ook zo kunnen zeggen: de Kerk is geroepen om een teken en verwerkelijking te zijn van Gods universele liefde voor **alle** mensen. Van deze liefde is niemand uitgezonderd, geen enkel ras, geen enkele maatschappelijke klasse. Niemand is uitgezonderd, ook niet de diepstgevalen en de meest geperverteerde mens. Niemand is afgeschreven.

De Kerk weet en beleeft, dat alle mensen onder de wet van de zonde zijn gesteld, maar dat de Heer ook voor allen zijn kostbaar bloed heeft veil gehad. Ik ben juist katholiek door te geloven, niet dat ik met de anderen niets te maken heb, maar door te geloven dat ik met de anderen **alles** te maken heb, in zonde en ongerechtigheid, in lijden en dood, in verlangen en hoop, in eenzaamheid en angst, in lotsverbondenheid en roeping, in verlossing en bestemming. De boodschap van de Kerk is daarom een boodschap van openheid tot allen, van solidariteit en verbondenheid met allen. — Juist omdat ik katholiek ben, is **iedere** mens voor mij belangrijk. Juist omdat ik katholiek ben,

gaat mijn liefde uit naar **iedere** mens. Daarom wil ik graag weten hoe hij in de wereld staat, waarnaar zijn liefde uitgaat en wat zijn verontwaardiging opwekt. Juist omdat ik katholiek ben, wil ik een communio van gedachten en gevoelens aangaan met die medemens, die ik met alle anderen terugvind in de ruimte van Gods liefde.

Juist daarom ook heeft die Missie in Amsterdam mij ergens onbevredigd gelaten. Ik heb zelf ook voor volle kerken gepreekt. Maar wat zegt dat? Als ik 's avonds vlak voor de preek uit mijn raam keek, zag ik en wist ik, dat duizenden om mij heen in dat enorme mensenpakhuis dat een moderne wereldstad is geen interesse hadden in de boodschap die ik ging verkondigen. Ik wist, dat van de 3300 parochianen in de parochie waar ik die week preekte 1700 niet deelnamen aan het kerkelijk leven en dat verreweg de meesten van hen ook ook niet wensten deel te nemen aan de Missie. Ik wist, dat maar weinigen in Amsterdam de zekerheid in zich dragen, dat God ons ontrukkt heeft aan de macht der duisternis en ons heeft overgebracht naar het Rijk van zijn geliefde Zoon (Kol. 1, 13).

Er blijft mij een gewetensvraag over, een benauwende vraag: beleven wij voldoende de **openheid** der Kerk? Is onze geslotenheid niet te zeer een houding van afweer en geblesseerdheid geworden tegenover de ongelovige wereld? Is er bij ons voldoende eerbied en gevoeligheid voor de zuivere menselijke waarden die wij ook buiten de Kerk vinden en voor de geloofsrijkdom van hen die wij onze "afgescheiden broeders" noemen? Staren wij ons niet teveel blind op de goeden, de trouwen, de vromen en is er in ons hart voldoende verontrusting om hen die aan God voorbijleven? Wanneer onze geslotenheid afzijdigheid wordt, ontwikkelt de wereld zich zonder ons en tegen ons... Nee, ik wil niet defaitistisch zijn. Ik weet zeker dat wij heengroeien naar een opener geloofsbeleving. De kansen op een werkelijke beleving van de openheid der Kerk zijn groter dan ooit. Want wij, mensen van deze tijd, groeien onmiskenbaar een grotere ruimte binnen. Wij groeien naar een diepere eensgezindheid, naar een sterker besef van saamhorigheid en lotsverbondenheid. De nationale grenzen worden aan alle kanten doorbroken en geopend, de volkerengemeenschappen worden in een wijdere gemeenschap opgenomen en geïncorporeerd. Wij komen dicht bij elkaar. Wij weten dat wij broeders zijn en lotgenoten. Wij kennen elkaars

deugden en gebreken, elkaars geluk en elkanders nood.

In deze nieuwe, wordende wereld kan de Kerk een liefdesgemeenschap worden waarin de universele liefde van God voor alle mensen voelbaar en tastbaar wordt beleefd. Een vernauwend groepsbewustzijn kan doorbroken worden, als wij onze liefde voor elkaar zo wijd en zo open trachten te maken als de liefde van God voor allen die verlost zijn door het bloed van zijn zoon. De prachtige verzen van Guillaume van der Graft krijgen vanuit deze openheid een nieu-

we, diepe zin:

Wij krijgen elkander lief als de bladeren van een boom de aderen van een stroom de letters van een brief.

Wij heten dezelfde naam wij nemen dezelfde loop langs groene oevers van hoop wij hebben dezelfde stam.

De vader heeft ons geplant en de zoon plant ons voort de heilige geest legt het woord van God in onze hand.

ZE ZIJN MIJN HUIS BINNENGESTROOMD

Waarom hebt Gij mij gezegd dat ik al mijn broeders, de mensen moest
beminnen, Heer ?

Ik heb het gepoogd, maar ik kom verschrikt naar U terug
Ik had het zo rustig thuis, Heer, ik had alles op orde, ik had mij zo goed
geïnstalleerd.

Mijn huis was verzorgd en ik woonde er goed. Ik was alleen en kon het goed
met mijzelf vinden,

Veilig voor de regen, de wind en de modder
Ik was schoon gebleven, opgesloten in mijn toren.
Maar Gij hebt een scheur ontdekt in mijn vesting.
Gij hebt me gedwongen de deur op een kier te zetten.
Alsof een regenvlaag midden in mijn gezicht sloeg, zo werd ik opgeschrikt door
de kreten der mensen.

Als een rukwind sleepte Uw vriendschap mij mee.
Zoals een zonnestraal binnenglipt, heeft Uw genade mij verontrust
En ik liet de deur op een kier staan, onvoorzichtig als ik was.
Buiten bespieden mij de mensen.
De eerste zijn bij me binnengekomen, Heer;
Er was toch nog wel een beetje plaats in mijn hart.
Tot zover was het nog redelijk.

Maar de volgenden, Heer, de andere mensen, die had ik niet gezien, ze stonden
achter de anderen.
Het waren er veel, ze waren nóg ongelukkiger; ze zijn mijn huis binnengestroomd
zonder te waarschuwen.

De mensen moesten opschuiven, er moest plaats worden gemaakt bij mij
En nu zijn ze van overal gekomen, in telkens nieuwe golven, de een de ander
opdringend, opzijduwend.

Ze zijn van overal gekomen, uit de hele stad, het hele land, de hele wereld,
ontelbaar, zonder ophouden.

Ze zijn niet meer alleen, maar ze brengen zware bagage mee,
bagage van onrechtvaardigheden, bagage van wrok en van haat, van lijden en
zonde

Ze slepen de wereld achter zich aan, met al zijn verroeste en verbogen rommel,
met al zijn te nieuwe, slecht ingelopen of niet goed gebruikte dingen.
Ze doen me pijn, Heer, ze zijn lastig, ze zijn opdringerig. Ze hebben teveel honger,
ze verslinden me.

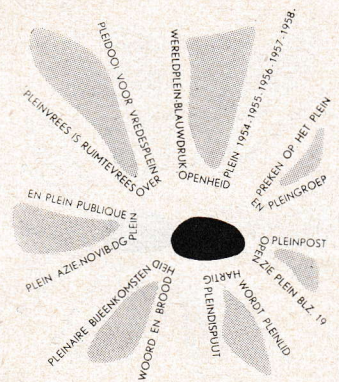
Ik kan er niets meer tegen doen; hoe meer er binnen komen, des te harder
duwen ze tegen de deur en des te verder gaat hij open.

O, Heer ! Ik heb alles verloren, ik bezit mezelf niet meer; er is geen plaats meer
voor mij in mijn eigen huis.

Wees niet bang, zegt God, je hebt juist alles gewonnen, want terwijl de mensen
bij je binnenkwamen

Ben Ik, je Vader, je God, met hen mee naar binnen geslopen.

Uit: Zonder Wierook van Michel Quoist.

wens: „Mogen allen één zijn” — de scheuren willen dichten, die het ene Kerkgebouw bedreigen en ontsieren. Gebouwd op een steenrots zal dit gebouw niet door de macht van het kwaad der verdeeldheid worden overveldigd. De Bouwheer der Kerk staat daarvoor garant. Maar de Geest van de Bouwheer waait waar Hij wil en maakt zich in onze dagen meester van vele geesten, die in gesprek en samenwerking bezig zijn steigers op te trekken en het eerste herstelwerk te verrichten.
Het is deze Geest, die een perspectief opent op een hernieuwde Kerk.

september 1956

Gij hebt ons de arbeid gegeven als ons deel aan Uw scheppend geweld, Heer van hemel en aarde.

Geprezen zijt Gij om het werk van Uw handen. En om het werk van onze handen, die Gij hebt gemaakt tot de kostelijkste instrumenten van het goddelijk arbeidsproces, waarin Gij Uw wonderlijke schepping voltooit.

Geprezen zijt Gij om de Geest, die U bij Uw werk inspireert en die Uw arbeid vruchtbaar doet zijn. En om onze geest; die ons doet denken en dromen en fantaseren; die ons plannen doet maken en mogelijkheden ontwerpen; die beweging brengt in onze handen en die ons — onder de leiding van Uw Geest — het aanschijn der aarde doet hernieuwen.

oktober 1956

Een nieuwe wetenschap staat op het punt geboren te worden: de wetenschap der menselijke verhoudingen. De economische en technische veranderingen, die zich in de wereld voltrekken, wijziging verhoudingen, die in de loop van eeuwen waren ontstaan en vastgelegd en doen overal, zowel in de dorpsgemeenschap als tussen de werelden, sociale spanningen ontstaan. De noodzaak zich met deze spanningen, die dikwijls het innerlijk evenwicht van de gemeenschappen en soms zelfs de vrede bedreigen, bezig te houden, heeft ieder die het algemeen welzijn ter harte gaat ertoe gebracht midelen te zoeken ze te verminderen. Aldus ontstaat het begin van een nieuwe wetenschap der menselijke verhoudingen.

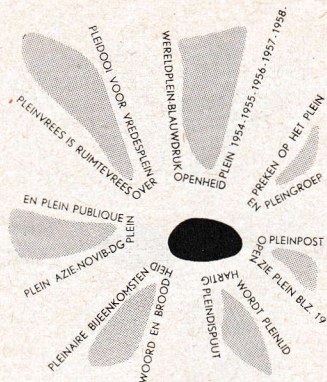
november 1956

HONGARIJE EN EGYPT

Wij moeten geen agressie dulden: niet van zelfmoordkommando's en niet van legertroepen; niet van Egypte en niet van Israël; niet van Rusland en niet van Engeland en Frankrijk. Iedereen moet zich — ongeacht wat de ander doet — aan de afspraak houden. En samen moet men de diepste oorzaak van veel conflicten met alle kracht proberen weg te nemen: de sociale ongerechtigheid in de wereld van het Nabije Oosten en het Verre Oosten, van Afrika en Azië.

december 1958

De vraag, waar het op aan komt, is eigenlijk

déze: waarom staat er tegenover de „ideologische” machtswaan en baatzuchtige moordlust van een betrekkelijk aantal slavendrijvers, die werelddelen overheersen en beïnvloeden, geen sterke, hechte, radikale, duidelijke, volgehouden, gemeenschappelijke politiek van belangeloosheid? Wanneer zullen de tirannieke ophitsers helemaal en duidelijk ongelijk hebben, als ze de „vrije wereld” belangenpolitiek, imperialisme en kolonialisme verwijten? Wanneer zal tegenover het neo-kolonialisme van de „volksdemokraten” een ware democratie zichzelf aandienen als altijd en overal bedacht op het welzijn van de volkeren, die men wil ontmoeten en die in nood verkeren?

TOT ZIENS OP PLEIN 1957

januari 1957

Beste vrienden,

Ik zend u geen artikel, ik zend u een brief: de onmiddellijke reactie van mijn hart op uw vraag: „Wat moet in 1957 het allereerst gedaan worden om de menselijke solidariteit te bevorderen?”

Het antwoord kwam dadelijk spontaan bij mij op door die woorden „het allereerst”, die mij het duidelijke en krachtige evangeliewoord te binnen brachten: „Zoek eerst het Rijk Gods en zijn gerechtigheid, en al het overige zal u worden toegeworpen”.

De zeer ernstige gebeurtenissen van de laatste maanden — van de eerste voorvallen in Suez tot de verschrikkelijke tonelen in Hongarije en de trieste gebeurtenissen in Egypte — laten ons duidelijk zien, dat het meest urgente, het hardst nodige, is, dat de rangorde van de zedelijke waarden hersteld wordt in het geweten van de staatslieden. Deze staatslieden — verantwoordelijk voor het voortbestaan van de wereld — te overtuigen van de wezenlijke geldigheid en de tastbare werkdadigheid van de duidelijke „gedragsregels”, die het evangelie voor het menselijk handelen bevat!

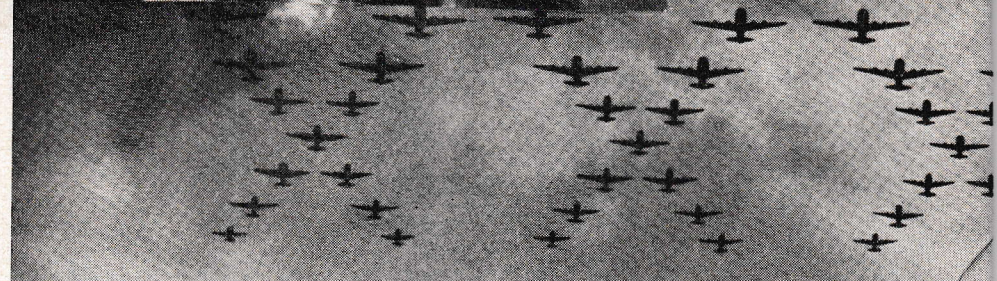
Giorgio la Pira.

februari 1957

Bij het zoeken naar nieuwe wegen dient elk voorbarig categorisch spreken te worden vermeden en dient geen enkele serieuze poging van geloofsgenoten, die evenzeer zoekende zijn, te worden gedeklasseerd. Elk nieuw initiatief zal zijn eigen grenzen moeten kennen en zich nergens moeten verabsoluteren.

Wij zeggen niet, dat prof. Zeegers in deze opzichten alles anders ziet of andere doeleinden nastreeft. Wij zien alleen, gewaarschuwd door zijn openbare toespraken, dat prof. Zeegers niet geheel het gesignaleerde gevaar ontloopt.

Wij hopen dat het KAROSI (en via het KAROSI de missie en de missiegebieden) een goede toekomst krijgen. Wij hopen dat de katolieken con amore en in alle daadwerkelijkheid zullen meedoen in het werk van de NOVIB en van alle gouvernementele en

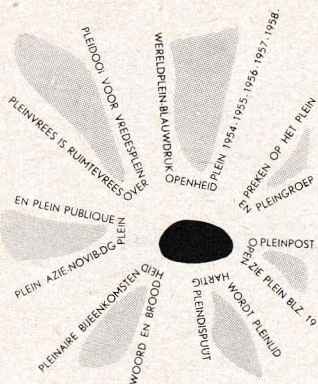
Ik ben zwervend
maar gij blijft kadaster
kolonne nummer zoveel
in de kollektieve laster
tegen mijn huis
met de vele woningen
die gij mij niet wilt bouwen

Uw ronkende X-formaties
stijgen tegen mij op
en zonder uw zwaartekracht
te overwinnen
wentelt ge het risico af
op een aap

Uw prestaties zijn weergaloos
'Oh' en 'Oh' roepen de vuur-werkers
terwijl het al voorbij is
want het klapt op het toppunt
van het eigen plezier
waarvan ge zo zeker bent

Zie het kind, dat de wereld betast
gij met uw X-stralen
waarmee ge mijn woning fouilleert
terwijl het een stal blijft
waarin ik jaar na jaar
komen blijf
in het tastende verwachtende kind
want ik verschijn in het risico,
elektronisch brein,
ik leef in zwervers, fotonen-raket,
ik zie door de blinde,
en luister in de analfabeet,
ik zoek ruimte in verdrukten
en groei in de kleinen

voelt ge dat, radarspriet?
vier dan X-mas!

juni 1957

De redactie van dit maandblad is zeer uiteenlopend in huwelijkszaken. Er zijn er, die het huwelijk als mogelijkheid hebben buitengesloten voor zichzelf en het celibaat onderhouden zoals dat plechtig heet. Er zijn er, die al heel wat jaren geleden het celibaat hebben buitengesloten en nu zaterdagavond de kinderen in het bad doen. Wij hebben jonggehuwden, die nog slechts een korte wijle geleden tegen de bakker hebben gezegd: „Geef maar weer bruin, goede vriend”. Er zijn jonge gezinnen met één en twee kinderen (nog niet op school). Er is er ook één, die zomaar vrijgezel is; die laten we altijd de inleidingen voor huwelijksnummers schrijven, om te voorkomen dat dadelijk op de eerste bladzijde al belangrijke dingen over het huwelijk worden gezegd. Maar wat nog niet in onze jonge Pleingeschiedenis was gebeurd, is nu kortgeleden geschied. Twee leden van de redactie wilden voortaan samen het leven door. Wat was dát een verrassing toen we de kaart kregen. Ja zeker, wij hebben allemaal een aankondiging van hun huwelijk gehad. En een uitnodiging voor de bruiloft.

juli 1957

De Pleingroep ontmoet vele mensen. Gelukkige mensen en mensen die veel moeilijkheden hebben en daarin verstrikt zitten. Heel dikwijls komen die moeilijkheden voort — en dit is vooral het geval bij jonge gezinnen met een ontstellend laag inkomen — uit de onmogelijkheid zich allerlei noodzakelijke gebruiksvoorwerpen aan te kunnen schaffen. Hiervoor vragen wij in deze rubriek uw aandacht.

Zoudt u ons, voor mensen die het werkelijk hard nodig hebben, kunnen helpen aan: twee wollen dekens (twee-persoons), lakens, slopen, handdoeken, molton-dekens, kinderonderleggers, kinderdekentjes, babycommode of laag kastje, luiers, naaimachine, uitneembare kinderwagen, huiskamervloerkleed (pl. 2 x 2).

september 1957

Ministers, staatsekretarissen en volksvertegenwoordigers. De bescheiden die de minister voor koninklijke redevoeringen ten paleize heeft doen bestellen, opdat ik ze u heden als Troonrede zou voorlezen, heb ik bestudeerd, zeer wel bevonden en aan het ANP doorgegeven. U zult het morgen lezen in de kourant. Het is een goed stuk geworden, een regeerprogram waarom de nabuurlanden ons benijden zullen. Het is mij trouwens in de korte tijd dat ik koning ben, maar ook reeds de lange tijd daarvoor, opgevallen, dat de meeste programma's zeer goede stukken zijn. De mensheid is daarin blijkbaar zeer bekwaam. Wat ik vandaag wil is iets anders. Ik wil u vandaag in het geheel geen program aanbieden — wordt u niet onrustig, goede Drees, ik ontnem u of wie der uwen ook, de regering niet, zelfs uw programma niet, uw program blijft onverlet, ik lees het slechts niet voor. Ik waag de gril, soort van handeling waar vroeger vorsten zo sterk in waren, ik waag de gril u

EENZIGDIGHED

Het is opvallend, dat in de kritiek die op de activiteiten van Plein, en met name op ons maandblad, gegeven wordt, nog al eens het woord eenzijdigheid opduikt, en dan vaak dat gedeelte van het kritisch betoog inleidt, waarin met grof geschut wordt gewerkt.

Eenzijdigheid is dus kennelijk een van onze hoofdzonden.

Nu lijkt me kritiek op dit punt een zaak waaraan verschillende kanten zitten: eenzijdigheid is een begrip waaronder nogal wat gerubriceerd wordt. Ik heb de laatste tijd wat mensen gevraagd: "Wat bedoelt u nu precies wanneer u zegt, dat wij eenzijdig zijn?" De antwoorden liepen sterk uiteen. Enkele reacties zou ik ongeveer aldus kunnen omschrijven: "Jullie leggen teveel nadruk op de zwarte zijde van het leven: atoombom, dakloosheid, ondervoede kinderen enz. Er zijn toch ook zoveel mooie dingen in het leven, waarom schrijven jullie daar nooit over?" We zouden er niet goed aan doen, meen ik, wanneer we dergelijke reacties probeerden te beantwoorden met een opsomming van de zeer gespreide onderwerpen, die wij in ons maandblad aan de orde stelden, inclusief de "mooie" dingen, die aandacht kregen. We zouden dan waarschijnlijk verkeerd begrepen worden. Laten we maar toegeven, dat we eenzijdig zijn.

Het is opvallend, dat bovenomschreven reacties meestal komen uit een christelijke hoek. Een verklaring hiervoor lijkt me te vinden in het sterk gepropageerde en even sterk beleefde verschijnsel "christelijke blijmoedigheid", dat van zwakke navolgers van Christus feestvierende gelovigen weet te maken. Ik heb eens een dominee voor de radio horen zeggen: "Luisteraars, valt het u ook niet op, dat onze nieuwsberichten zo somber zijn? Verkeersongevallen, koude oorlog, overstromingen in Japan Ik heb wel eens gedacht: Als God de nieuwsdienst mocht verzorgen, zou Hij ons dan ook niet vertellen van al het mooie?"

Deze dominee is geen buitenbeentje; je kunt eerder waar maken, dat hij een representerend en typerend verschijnsel is. Voor iedereen in Nederland is zichtbaar de krampachtige poging waarin christelijke pers, radio, televisie en vele preekstoelen samenspannen om de mensen toch vooral de zonzijde te doen kiezen. Duidelijk ziet men dit verschijnsel op het gebied van de kunst. De gelovigen worden vaak aangespoord om "al te problematische literatuur" uit hun boekenkast te weren; op voortbrengselen van moderne poëzie en schilderkunst wordt vaak gereageerd met een haast verontwaardigde uitroep: "Maar er is toch nog bloesem!" Het stemmenspel "Onder het melkwoud" is in zoverre niet oorspronkelijk, dat het het zoveelste stukje literatuur is, waarin een geestelijke de inkarnatie is van blijmoedige onproblematische onnozelheid: wanneer een meisje een liedje zingt van gemis, reageert de eerwaarde heer Jenkins met de woorden: "God zij geloofd! Wij zijn een muzikaal volk". Waarom? Laten we het niet met een verwijtende blik in de ogen aan Dylan Thomas vragen! Vanwaar toch die blijmoedigheid door dik en dun? Vanwaar die systematische vreugde, die een vlucht is uit de realiteit van de wereld anno 1957? Mooie dingen zijn soms reëel, minder mooie dingen zijn ook reëel. Het gebied der realiteit is bijzonder groot, je kunt erin verdwalen. Maar ik geloof, dat je als christen de taak hebt om met het evangelie in de hand de realiteit te selekteren. Sommige reële dingen blijken dan belangrijker te zijn dan andere reële dingen: het beangstigend stille in de donkere Hof van Olijven blijkt belangrijker te zijn dan de flora en fauna daar ter plaatse.

Ik geloof, dat er in het leven van de christen beslist wel plaats is voor blijdschap. Ook Christus heeft de vreugde gekend: Zijn weg naar het kruis liep via Kana, in het Evangelie demonstreert Hij voortdurend een vreugde. Een vreugde dacht ik, die door de pijn heen is gegaan, een vreugde die er opeens blijkbaar is, als een verrassing. Die niets gemeen heeft met een principieel vooropgestelde en systematisch geplande probleemloosheid ten koste van veel reële menselijke nood. Wij kennen de uitdrukking "in een lach schieten". Dat lijkt me evangelische humor, die "mag".

Behalve eenzijdigheid, die het oog sluit voor mooie dingen, wordt ons ook nog een andere verweten. "Jullie hebben het altijd maar over "grote" dingen: de

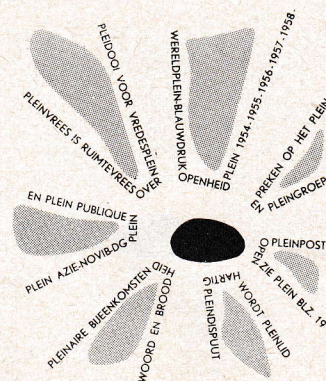

... jullie hebben het altijd maar over grote dingen...

atoombom, de onderontwikkelde gebieden. Jullie vergeten dat ook hier in onze direkte omgeving heel veel menselijke nood is. Die heeft niets met onderontwikkelde gebieden te maken, maar hij is zeker zo belangrijk."

Er zou op dit verwijt heel wat te zeggen zijn. We zouden kunnen zeggen, dat de pleingroep zich vanaf haar ontstaan heeft beziggehouden met konkrete nood, niet alleen van mensen ver weg in Azië en Afrika, maar ook van mensen dichterbij, in Parijs bv., mensen in Nederland, in Den Haag bv. We zouden kunnen zeggen, dat bij onze poging tot hulpverlening geografische factoren niet sterk meespreken. We zouden kunnen zeggen, dat het niet helemaal waar is, dat de nood van mensen hier niets te maken heeft met bv. het bestaan van nucleaire wapens of van het probleem der onderontwikkelde gebieden. We zouden kunnen aantonen, dat er samenhang bestaat tussen het een en het ander. Het zou allemaal waar zijn. En toch lijkt het me reëler om in de eerste plaats te zeggen, dat nogal wat "binnenlandse aangelegenheden" vooralsnog buiten ons werkterrein liggen. Dat we "ergens" een antwoord schuldig blijven. Dit is geen teatrale zelfbeschuldiging, maar de erkenning van een reëel feit. Kan het niet anders? Is er toch niets meer aan te doen? Het is misschien beter om vijf jaar pleinwerk af te sluiten met dergelijke vragen dan met een aardig kloppende zelfverdediging.

Harry Scholten.

geen program maar een wens te presenteren...

oktober 1957

Het is heel goed, dat Plein 1957 en Emmaus elkaar kunnen ontmoeten. Uit kracht van de Heilige Geest is in het wereldbestel, ondanks alle zondigheid en verderf van de geest van zelfzucht, voortdurend de opbloei van allerhande initiatieven waar te nemen. Er zijn vele initiatieven en deze veelvoudigheid is goed, want beter dan door de nuances en verschillen in de psychologie van volken, volksgroepen en personen, opdat alle, zelfs de geringste goede wil, zal worden opgenomen door die Geest die overal alles tot Zich trekt.

Ik geloof, dat het uitermate belangrijk is, dat wij onder de kracht van de Geest samen zijn en samen werken in federatief verband. Willen deze veelvoudigheid en veelvormigheid echter tenvolte hun nut afwerpen, dan zal er coördinatie moeten zijn; niet zozeer administratief als wel door middel van vriendschap en bekendheid met elanders werk. Ik ben ervan overtuigd, dat dit waarlijk de grote soepelheid en vitaliteit uitmaakt van 't grote lichaam der mensheid.

Abbè Pierre.

november 1957

Sinds drie jaren hebben wij op en rondom ons „Plein" tal van medemensen ontmoet, die midden in het hedendaagse bewegelijke geestesleven staan en vanuit verscheiden uitgangspunten zoeken naar een verantwoorde positie en oriëntatie. Deze kontrakten waren steeds uitermate positief en prettig. Wij hebben de personen, die op onze gesprekavonden of in ons maandblad te gast zijn geweest als inleider of scribent, uitgenodigd voor een gesprek over bovengenoemd thema op het landgoed Drakenburgh bij Hilversum op zaterdag 28 en zondag 29 september.

Ondanks de toen heersende A-griep mochten wij vele bekenden begroeten en samen luisterden wij zaterdagsavonds naar de inleidingen van Dominee Joh. P. van Mullem, voorganger van de Vrijzinnig Hervormden te Rotterdam, over het intermenselijk aspect van het thema, van Mr. J. In 't Veld, humanist en lid van de Eerste Kamer voor de P.v.d.A., over het nationale en het Europese aspect van onze eenheid en de verhouding tussen beide, en van Pater Dr. J. Ponsioen SCJ, docent aan het Institute of Social Studies, over de voorgeschiedenis, de oorzaken en de wortels van de zuilen.

De inleiders vormden daarna een forum, terwijl de directeur van Drakenburgh, de heer Jan Beerends, als gespreksleider optrad.

De Directeur van Kerk en Wereld, Dr. F. Boerwinkel, gaf de volgende dag eerst een samenvatting van deze inleidingen en de daaropvolgende discussie, terwijl hij vervolgens zijn mening gaf over onze eenheid. In de slotbijeenkomst besprak Pater S. Jelsma het internationale aspect.

december 1957

Zich serieus wanende mensen zitten al te

GEEN EENRICHTING VERKEER

Door een open deur kun je naar binnen en naar buiten. Door een gesloten deur kun je niet in of uit. Men zou dus aan kunnen nemen, dat het overdrachtelijk spraakgebruik van open en gesloten ook met een geestelijk tweerichting-verkeer te maken moest hebben. En dat is ook zo, maar er is een groot onderscheid tussen de soorten verkeer, laat ons zeggen, tussen het verkeer van rechts en dat van links.

In de wandeling hebben wij het over een open en eerlijke kerel. Eerlijk betekent dan dat de bewuste kerel niet liegt, dat hij, als hij zijn mening zegt, volgens zijn echte overtuiging spreekt en dat zijn zakelijke mededelingen naar zijn beste weten met de feiten kloppen. Open betekent veel meer dat wij met iemand te doen hebben, die zijn gevoelens niet kan of wil verbergen en die zijn meningen niet voor zich kan of wil houden.

Hebben wij het er nu echter over, dat iemand voor anderen open staat, dan bedoelen we niet dat hij ontvankelijk is voor de gevoelens en gevoelheden van alle mensen, voor de psychische meteorologie; maar dat hij bereid is de redeneringen van anderen aan te horen en te overwegen. De openheid van buiten naar binnen correspondeert dus ten naaste bij, hoewel niet geheel, met de eerlijkheid van binnen naar buiten. Iemand die gevoelig is voor de psychische meteorologie noemen wij veeleer een gevoelig en in extremis een prikkelbaar mens.

Nu zal de redactie het wel in hoofdzaak willen hebben over de openheid ten opzichte van anderen, dus van buiten naar binnen. Toch is die niet helemaal los te denken van de eerlijkheid. Wie zijn eigen mening onder stoelen of banken steelt kan nauwelijks geacht worden fair om te gaan met de meningen van anderen. Aan de andere kant, wie al te veel zijn eigen mening zegt, kan nauwelijks de tijd vinden om naar anderen te luisteren.

Laten we maar weer eens teruggrijpen op ons beeld van de deur. Als die open staat kun je erin en eruit. Maar als het binnen helemaal vol is kun je er toch niet in, al staat de deur wijd open. Nu is het met de psychische en geestelijke ruimte wel anders gesteld dan met de natuurkundige, maar vaak heeft men toch de indruk dat sommige mensen helemaal vol zitten. Dan kan er niets meer bij. Al luisteren zij nog zo goed, zo lang zij geen openingen maken in het oerwoud van eigen gedachten, vernemen zij niets. Dat behoeft in het geheel niet te liggen aan de vastheid van hun overtuigingen. Het ligt veeleer aan de veelheid van de toekomstigheden van hun overtuigingen, die heel dikwijls maar aangepaste overtuigingen van anderen zijn.

Nog veel gekompliceerder wordt de zaak, wanneer wij het niet over individuen maar over groepen hebben. Daar gaat het n.l. niet alleen om een relatie tussen openheid, eerlijkheid en geestelijke inhoud; maar daar wordt de openheid voor andere groepen mede bepaald door de mate van openbaarheid of geheimhouding van datgene wat in de groep leeft. Leden van geheime genootschappen of aanhangers van esoterische leerstellingen kunnen als mens nog zo open en eerlijk zijn, in velerlei opzicht zitten ze zo dicht als een pot. En voor de gesprek-

partner wordt dat des te irriterender, naarmate zij vaker in zinswendingen vervallen als: „Het spijt me, maar daar bent u nog niet aan toe”. Ons verlangen naar openheid, vooral van verschillende groepen ten opzichte van elkaar, zal wel voortkomen uit het feit, dat wij met nogal wat verschillende groepen op eenzelfde terroir door elkaar gehutseld moeten leven. We hebben zo allerlei dierbare voorstellingen van „volksgemeenschap”, „nationale eenheid”, „kultuurgebied” en zo meer. En nu zou het ons spijten, wanneer wij vroeg of laat merkten, dat wij zó katholiek, protestant, humanistisch, enz. geworden waren, dat wij nauwelijks als Nederlanders, Europeanen of mensen iets gemeen hadden. Dus het gesprek! Het oecumenisch gesprek, het nationale gesprek, en het internationale gesprek. Nu, er wordt heel wat gesproken, maar ongetwijfeld komt het bij zulke gesprekken dikwijls neer op een soort kollektief eenrichtingverkeer, „Sesselgemurmur und Aufspresung privater Gefühle” (Gottfried Benn). Met veel tegen elkaar praten, praten wij veel aan elkaar voorbij en met het spreken over menig onderwerp, gaan de woorden over menig onderwerp heen. O dierbare gedachtenwisseling!

Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat mensen die in elkaars buurt vertoeven het op de een of andere manier met elkaar vinden moeten. Zelfs al waren zij maar toevallig op een onbewoond eiland samen, dan nog moesten zij het met elkaar vinden. Of moeten zij het alleen maar met elkaar zien te rooien? Dat lukt dan waarschijnlijk het beste door elkaar zoveel mogelijk met rust te laten. En inderdaad, het behoort waarschijnlijk tot een van de vele inconvenienten van dit tijdsgewricht, dat wij niet genoeg met rust gelaten worden, niet door onze eigen groep en al evenmin door alle andere groepen. Van tijd tot tijd is geslotenheid ongetwijfeld een even grote deugd als openheid.

Als wij het samen vinden moeten dan zullen wij toch een vaag besef moet hebben van wat wij samen vinden willen. Dat „wat” zal dan wel de waarheid wezen. Misschien is het ook wel belangrijker om de waarheid te vinden dan om elkaar te vinden. Misschien kunnen wij elkaar het beste vinden in het gemeenschappelijke zoeken. Dat gaat natuurlijk bijzonder moeilijk, wanneer wij menen al niet meer te hoeven zoeken, omdat wij het al gevonden hebben, „iedereen op zijne wijs” gevonden hebben. Als de vastheid van onze overtuiging, de belijndheid van onze principes voor ons betekenen dat wij de waarheid en niets dan de waarheid en de gehele waarheid, zoals dat heet, in pacht hebben, dan kunnen wij het zoeken wel laten, zeker het zoeken met anderen samen. Dan kunnen wij dus ook het spreken wel laten. Hebben wij echter geen overtuigingen en principes en betekent dat dat wij eigenlijk helemaal niet op zoek willen gaan, dan kunnen wij het zoeken, het samen zoeken en het samen spreken ook wel laten.

Er is een soort openheid, waarbij wel van alles wordt opgenomen, maar niets wordt vastgehouden. Iets vasthouden kan men alleen leren door al iets vast te hebben. Een gesloten gesprekspartner kan men misschien nog openbreken; een gesprekspartner, die zo open is dat alles het ene oor in en het andere uit gaat is qua gesprekspartner waardeloos.

JAN WIT.

studeren op het ruimterecht. De enige moeilijkheid voor deze juristen is nog, dat er geen duidelijke vergelijking met maritieme wateren mogelijk is. Spoetnik en andere moderne vondsten werpen ons overigens terug op tal van zaken, die tot nu toe min of meer onomstotelijk waren, maar nu in de ceel van vragen en onzekerheden moeten worden opgenomen. Als Nieuw-Guinea rechtens onder onze soevereiniteit staat, dan is de kosmos thans van de Russen, hetgeen een nare konklusie is. Hier telde immers het recht van de eerste! Als waterstofbommen mógen worden gebruikt, wanneer dat hoogst geheten goed der vrijheid moet worden verdedigd, dan kunnen interkontinentale raketten moeilijk ineens moreel verwerpelijk zijn en dan valt er ook niet veel in te brengen tegen dat stelsel van spiegels, dat ruimtevaartdeskundigen eerlang op een kunstsatelliet kunnen aanbrengen om met gebundelde zonnekraft miljoenensteden plat te branden.

TOT ZIENS OP PLEIN 1958

januari 1958

Er is behoefte aan duidelijkheid; niet aan zekerheid allereerst, maar aan duidelijkheid. Angst moet niet „voorzichtigheid” worden genoemd en vrijmoedigheid vooruitzien niet worden aangeduid als „onvoorzichtigheid”. Bezorgdheid voor de menigte, die „er nog niet rijp voor is” valt niet samen met verbergen en kamoufleren voor de menigte, evenmin als voorlichting en oplichting op hetzelfde neerkomen.

Er is ontstellende behoefte aan duidelijkheid in het gesprek. Er wordt naar gehunkerd en gehongerd door duizenden langs alle wegen en op alle kruispunten van de wereld.

Omwillen van deze duidelijkheid en omwillen van deze duizenden vangen wij 1958 aan met een vernieuwing, waarop u naar wij vertrouwen van harte „ja” zult zeggen.

februari 1958

NIEUW GUINEA

Uit het feit, dat wij prof. de Vogel gaarne en zonder reserve gastvrijheid verlenen, moge men allereerst afleiden dat de redactie van Plein 1958 op het boven omschreven standpunt staat van de noodzaak van een vrijmoedige, bezonnen interne dialoog.

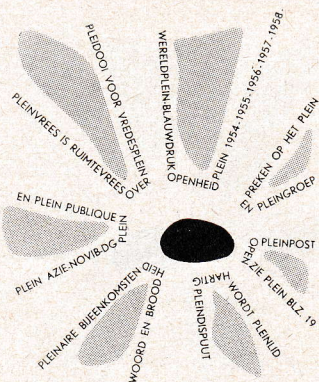
maart 1958

„Waarom zou je katholiek zijn als er in Gods heilsplan ook ruimte is voor niet-katolieken en zelfs voor niet-christenen?”

Wij krijgen de indruk dat zij die deze vraag stellen de zaak op z'n kop zetten. De eigenlijke vraag is: „Waarom zou je nog katholiek zijn, als er geen ware katholiciteit, geen ruimte, geen universaliteit mee gegeven werd?”

april 1958

Plein 1958, als een beweging die de ontmoeting over allerlei grenzen van kerk, levensopvatting, ras, cultuur en welstand

GOEDE GELUIDSBAND

In het laatste nummer van "Der Christ in der Welt" troffen we onderstaand artikel aan, gepresenteerd onder de titel: "Doorsnee uit een discussie". Wij meenden de inhoud van dit artikel in ons speciale lustrumnummer over "Openheid en Openhartigheid" aan onze lezers niet te mogen onthouden. Het tekent intussen het werkelijk internationale van de beweging, waarvan ook Plein 1958 een vormgeving is.

in Overijssels hoofdstad manifest geworden. Het toen gehouden pleinweekend heeft geleid tot de oprichting van een Zwolse pleingroep, de eerste plaatselijke pleingroep in het land.

Van deze plaats wenst de groep PLEIN 1958 de Zwolse pleingroep goede ontmoetingen, gesprekken en activiteiten toe, die kunnen bijdragen tot de communicatie met medemensen, die ons in het Evangelie zo uitdrukkelijk wordt opgedragen.

november 1958

'n KONKLUSIE UIT HET VOORGAANDE Thans blijkt echter ook — hetgeen wij reeds lang vermoedden — dat de bekende Pleingroep eveneens tot de Krypto-kommunistische organisaties gerekend moet worden.

een lezer.

NABESCHOUWING

De kerstnachtdienst 1953 was de eerste activiteit van de pleingroep, aangeboden aan belangstellende niet-katolieken. En daarmee overlegde zij aan een grote schare haar geboortebewijs. Intussen was het initiatief, dat tot de pleinbeweging leidde, reeds enkele maanden tevoren genomen. Uit verontrusting over de groeiende buitenkerkelijkheid in ons volk, uit bezorgheid vanwege de steeds verder groeiende divergentie tussen kerk en wereld. Vormen religie en het moderne leven dan zulke onverzoenlijkheden? Staat de kerk buiten het gistingproces in onze samenleving? Is zij te versteend om de mobiliteit van de moderne mens te kunnen opvangen en om te zetten in motorische kracht voor het rijk Gods, waartoe immers heel de wereld is bestemd?

Met verwaarlozing van de nuances zou men kunnen zeggen, dat de pleinbeweging in haar vroegste stadium als „apostolisch” naar binnen en naar buiten, te typeren viel, zij het niet als evangelisatiewerk. We wilden onszelf in ons getuigenis presenteren — vandaar kerstnachtdienst, zondagochtenddiensten, en later pleinpreken en woordenbrooddiensten — en we wilden tevens de anderen ontmoeten om hun gedachten- en motievenwereld, hun verontrusting en idealen te leren kennen — vandaar gesprekavonden en later dispuut- en forumbijeenkomsten, cinemagesprekken en andere vormen van gesprek en ontmoeting. Dit alles allerleest — zoals destijds in de beginselverklaring werd gezegd — om er zelf „voordeel” mee te doen. En dat deden we ook, want het waren juist deze ontmoetingen die ons scherp wezen op de christelijke verdeeldheid onderling, op het al te institutionele, massieve en stabiele van de kerk. En juist die gesprekken toonden aan, dat de grenzen tussen buitenkerkelijken en kerkelijken bepaald niet identiek zijn met die tussen ongelovigen en gelovigen. We troffen buiten het zichtbaar verband met de

Het in het katoliekendag-nummer van de „Echo der Zeit” verschenen artikel van Fr. Heer over het „links-katholicisme” heeft van verschillende kanten scherpe aanvallen gekregen, die zich bijna als een samenzwering tegen het links-katholicisme voordoen. Waarom, zo vraagt men zich af, zo'n opwinding tegen de groepen rondom W. Dirks, Fr. Heer, L. Weismantel, Christa Thomas, als volgens een van de critici dit links-katholicisme z'n bestaan slechts in boeken en tijdschriften slijt (Roesen), geen gemeenschapvormende kracht bezit en juist niet in de leidinggevende kringen van de kerk vertegenwoordigd is?

Is het links-katolieke wereldbeeld dan zo gevaarlijk? Laten we het nog eens in het kort schetsen, zoals Fr. Heer het in het betreffende artikel verder heeft uitgewerkt.

Fundamenteel voor het links-katholicisme is, dat de mensheid zich in een crisis bevindt en dat deze crisis alleen overwonnen kan worden door een alle terreinen van het leven omvattende vernieuwing, een vernieuwing die gebonden moet zijn aan „nieuwe vormen van noodzakelijk getuigenis en gesprek in Europa, in de Kerk en met de grote vrienden en vijanden over de hele wereld”. Daarbij laat de links-katoliek zich leiden door het geloof, dat de geschiedenis een zinvol groeiproces is en een goede afloop heeft, omdat ze in Gods hand ligt. De links-katoliek maakt er echter geen aanspraak op zonder meer in de grote historische groeiprocessen het kaf van het koren, het goede van het kwade, het toekomstige van het voorbij te kunnen onderscheiden.

Hij matigt zich niet aan deze of gene historische ontwikkeling als zonder meer negatief te kunnen bestempelen en bv. „de reusachtige processen in de maatschappelijke verhoudingen van het Oosten, vooral in de Sovjet-Unie, als manifestaties van de satan te verstaan”. Hij gelooft dat God de geschiedenis leidt ook „langs omwegen”. Dat betekent voor hem echter niet, dat hij eenvoudigweg alles aan God overlaat. Integendeel, hij eist een samengaan van de mensen, en wel een belangeloos samengaan dat zich dus niet aan een partij, een organisatie of een ideologie overlevert, maar dat open blijft voor de hele wereld, dat bereid is ook in communicatie, in gesprek met de tegenstander te treden en dat zich niet in een ghetto of in een hokjesgeest opsluit.

Wat hebben de critici nu op dit „links-katolieke wereldbeeld” aan te merken? Men werpt

Heer voor de voeten, dat hij een onchristelijk vooruitgangsoptimisme huldigt doordat hij met teveel vertrouwen gelooft in een goede afloop van de geschiedenis der mensheid (Spital); hij onderschat dat er in de geschiedenis ook negatieve, kwade ontwikkelingen zijn, waar men zich met alle geweld tegen moet verzetten. Het is de bedoeling de „juiste orde” in de wereld te verwelijken. Het gaat niet aan kerk en mensheid als het ware in één adem te noemen, alsof God beide leidt „tot de volheid der tijd, tot het leven van de komende eeuw”. De geschiedenis van het volk Gods (van het Oude en Nieuwe Testament) moet in een bepaalde zin los blijven staan van het algemeen wereldgebeuren. De ledematen van het volk Gods, van het lichaam van Christus, moeten erop bedacht zijn door de wereld te worden uitgestoten als de kleine uitverkoren schare. Aan het einde zal deze schare worden gered, terwijl de rest van de mensheid voor 't gerecht zal worden gebracht. Een andere kritiek wordt nog konkreter in datgene, wat hij onder de verwerkelijking van de „ware orde” verstaat, door een samenbundeling van alle krachten in het katholicisme te eisen voor de strijd tegen het kommunisme. Voor hem is er maar één reëel alternatief: „kapitulieren of een verdediging opbouwen, die in staat is een aanval af te schrikken of af te slaan” (Roesen). Dat betekent dus: in bepaalde omstandigheden een atoom-oorlog wagen. Tot deze geestelijke en militaire afweer van het kommunisme moet de massa „die haar leven lang leiding nodig heeft” door enkele leiders begeesterd en opgevoerd worden”. Met andere woorden, om het in de taal van de „Allgemeine Sonntagszeitung” (Nr. 35) uit te drukken: Er moet in de kerk een POLITIEK eenheidsbewustzijn in het leven worden geroepen, een gelijkschakeling van kerk en CDU/CSU. Wie daar niet aan meedoet, wie links-katoliek is, moet zich laten welgevalen te worden aangezien als (volgens Roesen) voor de strijd onbruikbare gesprekspartner, of (volgens de ASZ) als „onbetrouwbaar individu”.

Wat valt er nu op deze kritiek te zeggen?

Als Heer over een „goede afloop” van de wereldgeschiedenis spreekt, dan is dat noch hege- liaans noch onbijbels. Als wij bij de H. Paulus I Kor. 15,20 lezen over de onderwerping van de godvijandige machten aan het eind der tijden, „wanneer Christus zijn koningsschap aan God de Vader geeft en zichzelf onderwerpt aan Hem die alles onderworpen heeft en God dan alles in allen is” — dan betekent dat toch niets

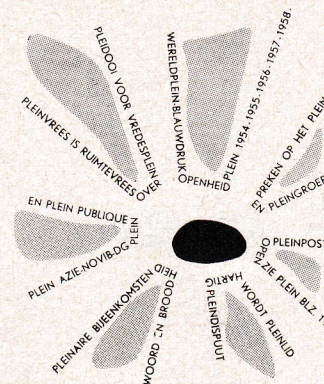
GOEDE GELUIDSBAND

anders dan dat de wereldgeschiedenis een goede afloop heeft. Want aannemen, dat ze zou eindigen met een katastrofe, in die zin, dat slechts enkelen worden gered en de overwegende meerderheid van de mensheid als verdoemde massa aan het gericht zou worden overgeleverd, zou betekenen: niet aan God maar aan de satan de eindzege toeschrijven; aan de buitengewone kracht van de verlossingsgenade twijfelen en in de plaats van een christologie een satanalogie plaatsen. Het zou zowel Joh. 12,32 alsook Joh. 16,11 tegenspreken, waar staat dat de vorst van de wereld al berecht is.

Wat de negatieve, kwade ontwikkelingen en stromingen in de wereldgeschiedenis betreft, waartegen men zich zou moeten verzetten om de „juiste orde“ te verkrijgen: men zou de critici kunnen vragen wat ze hier eigenlijk bedoelen. Denken ze aan een verwerping van bepaalde handelingen en maatregelen (bv. van de terreur), bepaalde atëistische gedachtensystemen en ideologiën, waarvan het verwoestende karakter open aan den dag komt? Of denken ze aan grote veelomvattende historische processen zoals renaissance, reformatie, rationalisme, socialisme, kommunisme? Wanneer het nl. om zulke processen gaat, is het voor het menselijk inzicht bijna onmogelijk om in te zien of ze een zuiver negatieve strekking hebben, zolang de betreffende mens nog midden in die beweging staat en zij nog niet tot een einde is gekomen. Zelfs Roesen moet van de reusachtige verschuivingen in de maatschappelijke verhoudingen van het Oosten toegeven, dat „hun bedoelingen nog niet te overzien zijn“. Het zou een grove simplificatie zijn om ze als een manifestatie van de antichrist op te vatten. Bestaan er überhaupt zuiver negatieve historische processen, waartegen men zich eenstemmig moet verzetten, waar tegenover men een louter anti-houding mag aannemen. Is het niet zo, dat in de levende processen van de geschiedenis goed en kwaad, toekomst en verleden, waar en onwaar zo door elkaar lopen, dat het uiterst moeilijk is hier steeds zuiver het een van het ander te onderscheiden? Maant de Heer ons niet in de bekende gelijkenis (Matth. 13,24) voorzichtig te zijn met het onkruid, dat de vijand tussen de tarwe heeft gezaaid, en niet direkt beide van elkaar te willen scheiden, „opdat gij niet, wanneer gij het onkruid verzamelt, tegelijk daarmee de tarwe uitrukt. Laat beide tezamen opgroeien tot aan de oogst“.

De theologische kritikus zegt, dat men tegenover de negatieve kwade ontwikkelingen de „juiste orde“ moet doen gelden. Dat klinkt heel eenvoudig en mooi. Maar beschikt mijnheer de kritikus dan, toen en nu, over een dergelijke „juiste orde“? Hij zal ons wijzen op de sociale encyclieken van de pausen. Deze bevatten echter slechts de beginselen en algemene richtlijnen van de wereldontwikkeling, doch kunnen en willen geen konkrete vormen voor de wereldontwikkeling geven. Deze vormen zijn echter noodzakelijk, wil men komen tot de „verwerkelijking van de juiste orde“. K. Rahner heeft kortgeleden in de „Christlicher Sonntag“ (21. IX) gewezen op het onderscheid tussen beginselen en vormen, respectievelijk de konkrete imperatieven, alsook op de noodzakelijkheid om deze laatste te vinden. Het vinden van dergelijke bruikbare vormen is vóór alles, zoals ook Rahner aanvoert, een zaak van de christelijke leken, die ook „kerk“ zijn. Hier liggen echter de moeilijkheden, waarvan Fr. Heer zich ten volle bewust is. Hoe moeilijk toont men zich niet in katholieke kring, wanneer het bv. gaat om de praktische doorvoering van het algemeen priesterschap of om de medezeggenschap van de arbeider? De op de katholiekendag in Bochum afgegeven verklaring over de medezeggenschap, waarin de leken hun volle pond kregen, werd weer teruggenomen. De onlangs door de KAB (Katholische Arbeiter Bewegung) voorgestelde vorm van deelname van de arbeider werd door P. Nell-Breuning met „niets waard“ betiteld. En hoe weinig heeft men tot nu toe op het gebied van de wereldmissiearbeid de rechte weg en de juiste vorm gevonden.

Deze moeilijkheid van het vinden van een konkrete vorm kan niet worden overwonnen, wanneer men zich opsluit, zich in een ghetto geeft, halstarrig vasthoudt aan verouderde vormen (K. Rahner noemt er een paar) of op wijzigingen van de kant van de kerkelijke leiding wacht, die tengevolge van slechte ervaringen voorzichtiger is geworden. Zij wordt slechts overwonnen wanneer men zich volgens Fr. Heer in een geestelijke dialoog begeeft en zich met de tegenstander om een konkrete vorm schaaft, kortom zich open houdt voor nieuwe oplossingen en wegen, zonder halstarrig aan een ideologie, ook niet aan „een christelijke“ vast te houden. Dat is het streven van het zg. „links-katholicisme“, hoe hachelijk deze kwalijk geworden uitdrukking ook is. Hier wordt nl. gevraagd: wereld-openheid, bereidheid tot gesprek, „lust tot werkelijk-innerlijke dialoog“ in de zin van een bereidheid tot mededelen en daarmee ook van bereidheid tot een kompromis met de andersdenkende en tegenstander op het vlak van de praktisch-technische verwerkelijking. En dit alles is in wezen noch rechts- noch links-katholiek, maar een houding die tevoorschijn komt uit het wezen van de oer-katholieke, want universeel ingestelde mens, die het woord van de H. Paulus in Kor. 9,22 (alles voor allen worden) in het hart staat geschreven.

kerk veel geloof in de ware goedheid aan, veel zuivere idealen, veel waarachtigheid en goede wil.

Daarmee werd de pleinbeweging zonder dat er een statuut behoefde te worden gewijzigd of opgesteld — tevens oekumenisch en irenisch, een beweging van mensen die, van goede wil zijnde, samen gingen nadenken, discussiëren, handelen terzake van hetgeen gemeenschappelijk als belangwekkend werd ervaren en waartoe ieder vanuit verschillende bron (?) bleek te zijn geïnspireerd. Dat gaf de karakteristiek van openheid en doorbraak aan dit werk, waarin inderdaad veel vooroordelen effectief konden worden weggenomen, waardoor werkelijk wederzijds verrijkende ontmoetingen tot stand kwamen.

Zo „overkwam“ ons dit alles, zonder van te voren een overdacht vijfjarenplan te hebben opgesteld. Het gebeurt meer met ons dan dat wij een programma hebben. Minstens elk jaar gaat het gehele plein-programma, met alle activiteiten en vormen op de helling. Dat vinden we wezenlijk noodzakelijk. Wellicht komen oude activiteiten terug in het nieuwe programma — als ze de toets van waarlijk niet malse interne kritiek kunnen doorstaan; andere worden gelijkwideerd en nieuwe initiatieven worden genomen.

Zo dachten we in 1954 — het maandbladje, 8 pagina's tellend was intussen in cirkulatie gekomen — een van de meest kwellende vragen in een bijzonder nummer aan de orde te moeten stellen: de atoombom, het oorlogsvraagstuk in strikte zin van het woord. Het zou evenwel nog vier jaar duren — in juli '58 — tot we over dit vraagstuk — en dan niet meer in enge, maar in integrale zin — het onze zouden inbrengen. Het interne gesprek, destijds in 1954, leidde het spoor namelijk naar de zgn. onderontwikkelde gebieden, waarvan we net wisten, dat daar nood heerste. De veronderstelde mogelijkheid dat deze kwestie wel eens nauw verband zou kunnen houden met het vraagstuk oorlog-vrede zette ons echter aan het speuren naar feiten, naar de waarheid over dit vraagstuk. Die feiten dan betekenden voor ons — en later via onze publiciteit voor duizenden anderen — een schok. We begrepen dat we praatjesmakers zouden zijn als wij op dit terrein niet tot daden zouden komen: dat we ons recht verspeelden om het over de boodschap van liefde en gerechtigheid te hebben, als we niet inderdaad zouden trachten een beetje daadwerkelijkheid in dit opzicht te betrachten. We moesten wel gaan betwijfelen of de democratie wel een aantrekkelijke zaak zou kunnen zijn voor miljoenen mensen, die deze democratie

ervaren als het recht van bevoorrechteten om zich bij meerderheid van stemmen van hen, hongerlijders, af te maken. En daarom moesten we wel — op straffe van geatrappeerd te worden op beginselloosheid — een daadwerkelijk pleidooi gaan leveren voor internationale solidariteit. Er werd dus een aktie gelanceerd, kontakt werd gezocht en gelegd met andere mensen en groepen met soortgelijke initiatieven en we vonden elkaar in de NOVIB en in de aktie **DAADWERKELIJKE GERECHTIGHEID**. En daarmee had de pleinbeweging haar mondiale aspekt gekregen, wat natuurlijk niet zonder reacties bleef, ook niet in die zin, dat het tot sociale activiteiten in eigen stad en land moest leiden. Er kwamen vanzelfsprekend mensen, die begrepen dat we hen met hun ellende niet weg zouden sturen omdat we alleen hongerlijders veraf zouden willen helpen. En we moesten zelf wel begrijpen dat we ja zouden moeten zeggen op deze kettingreactie. Men kan niet mondiaal trachten te zijn maar a-sociaal in eigen omgeving.

En zo hebben tal van gebeurlijkheden het beeld van de pleinbeweging helpen vormen, dat nu kan worden getekend; nog eens: niet als een vooropgezette zaak. Waarschijnlijk waren we er dan nooit aan begonnen. Tegen een dergelijk werk aankijkend wordt veel meer geloof, idealisme en daadwerkelijkheid geleverd dan iemand van ons zou hebben kunnen opbrengen. Eenmaal beginnend, hoe armetierig ook, dwingen de gebeurtenissen je wel verder, hoezeer en hoe vaak je ook wilt tegenstribbelen, hoe groot ook die allergrootste bekoring van deze tijd is: laat ieder maar voor zichzelf zorgen. Maar daartegenover staat de Ene Wet: de een bestaat voor de ander, het een is er omwille van het ander; in elke daad van liefde groeit de cirkel, die allen met allen verbindt in de grote promotor van die ring, de kracht die alles gaande houdt en die in de menselijke geschiedenis is gekomen om, met zijn leven en daden als instrumenten, te smeden aan deze ring, verbroken als zij was, is en wordt door onze kleinheid en beperktheid, onze hoogmoed en zonde.

Laten we de eersten zijn om te erkennen dat we nog steeds grote praatjesmakers zijn en telkens opnieuw verzuimen de beginselen die we belijden, de boodschap die we verkondigen, waar te maken. En zouden we dit zelf al eens vergeeten, dan zijn er voldoende mensen, die ons willen helpen en ervan gewag maken dat 1% maar een kleinigheidje is, dat maar raar afsteekt tegen de tienden van de farizeeërs. Dan komen er wel weer wat mensen, die op harde wijze binnendringen in de intimiteit, waarin een ieder zich bij tijd en wijle graag terugtrekt, een bekoring die ook

SCHOTLAND

Een groep Schotse christenen is van mening, dat de zwakte van het moderne christendom is, dat het zijn gemeenschap teveel ziet als alleen maar een geestelijke gemeenschap. Daardoor ontbreekt de echte solidariteit. Deze groep wil ernst maken met het evangelie. Het geloof mag geen stichtelijk ornament zijn, maar een kracht die het hele leven draagt en beïnvloedt. Hun kerkzaal vormt één geheel met een biljartkamer, wat erop duidt, dat ook het ontspanningsleven niet buiten God om gaat. Krijgt men niet de indruk, dat velen in hun vrije tijd bezig zijn ook vrij te worden van God en alles wat Hij ons opdraagt? De kerkzaal van de bedoelde Schotse gemeente is tevens eetzaal. Tijdens de Avondmaalviering staat ook het gewone, dagelijkse brood op tafel. Men wil daarmee uitdrukken, dat de scheiding tussen het gewone leven en het godsdienstige leven geen bestaansrecht heeft. Is het niet typerend, dat in de meeste kerkberichten over godsdienstige zaken praktisch nooit onder het gewone nieuws worden gebracht, maar steeds in een aparte rubriek „geestelijk leven”, alsof dit iets zou zijn dat alleen voor de liefhebbers en dan nog in een zeker isolement van de rest van het leven zou kunnen bestaan? in Schotland gaat men er echter van uit, dat een christendom dat niet het totale leven beïnvloedt, helemaal geen christendom is. Hoe serieus dit wordt opgevat, blijkt uit het feit dat deze mensen van hun geld niet meer willen gebruiken dan het gemiddelde nationale inkomen. Wat men meer verdient wordt in een fonds gestort, dat door de leden van deze groep gezamenlijk beheerd wordt.

De Tijd.

FRANKRIJK

Uit een franse enquête:
„Denkt U nog een derde wereldoorlog mee te maken?” „Bij leven en welzijn, ja”.

Hiroshima en Nagasaki, maar van het latere vasthouden aan de atoomwapens. Hijzelf was, zo zei hij, na zijn bezoek aan Japan niet meer in staat op naïeve wijze de atoombom te verwijzen naar de sfeer van de politiek en te zeggen, dat de sfeer van het christendom daar volkomen buiten ligt.

De Tijd.

NEDERLAND

In „Woord en Dienst” vertelt J. van der Werf over de oekumenische samenwerking tussen hervormde en katholieke jongeren in het brabantse plaatsje Best. De afdeling van de nederlands-hervormde jeugdbeweging „Het Kompas” aldaar leerde het program van de NOVIB kennen en begon zich te interesseren voor de achtergebleven gebieden. Te gering in aantal om een flinke aktie op touw te zetten zocht men aansluiting bij de katholieke jeugdbeweging, waarbij men ontdekte, dat pastoor en kape-laans met groot entoesiasme bereid waren mee te werken. Men ontwierp het plan voor een tentoonstelling, die in beeld zou brengen hoe dringend de bewoners der onderontwikkelde gebieden hulp behoeven. Het landelijk Kompas hielp de hervormde en katholieke jeugdleiders op weg. De eerste bijeenkomst gaf aanvankelijk een streng gescheiden, verzuild beeld te zien, maar later werden er bepaalde wanden doorgedrukt en ging men elkaar waarderen. Uiteindelijk werd de opmerking gemaakt: „Al zou de hele tentoonstelling mislukken, het feit dat wij zo prettig samen hebben gewerkt en elkaar zo hebben leren kennen en waarderen, maakt alle werk volop de moeite waard”. De tentoonstelling is een sukses geworden. Men telde 1500 bezoekers. Door de opbrengst konden ongeveer 130 lijders aan melaatsheid, framboesia en tuberkulose geholpen worden.

POLEN

Het Poolse ministerie van onderwijs heeft

WERELDPLEIN

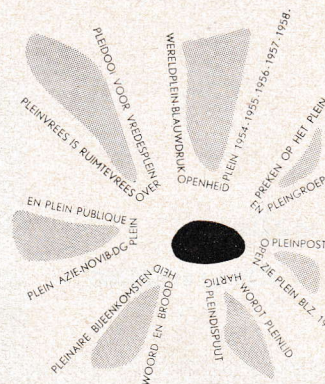
JAPAN

De Duitse predikant dr. W. Kersten-Thiele is vier maanden in Japan geweest. Zijn ervaring is, zegt hij, dat de oekumenische christenheid het niet gemakkelijk zal hebben het christendom in Japan geloofwaardig te maken. Uit vele gesprekken met Japanners uit alle lagen van de bevolking kreeg ds. Kersten de indruk, dat vooral onder de jongeren het vroegere openstaan voor de christelijke boodschap verdwenen is tengevolge van de tegenspraak tussen de leer van vele — voornamelijk Amerikaanse — zendelingen en het feitelijk handelen van Amerika. Volgens de Japanners is er een niet te overbruggen kloof tussen de verkondiging der zendelingen en de voortgezette ontwikkeling van de atomaire wapens na 1945 en de proefexplosies in de Stille Oceaan. Ds. Kersten stelde met nadruk vast, dat deze reactie niet het gevolg is van de atoombomben op

in het studiejaar 1957—1958 een enquête onder de studenten gehouden, waarin ook enkele vragen werden gesteld over godsdienstige en politieke onderwerpen. In totaal werden 725 studenten ondervraagd. Van dezen noemde 60% zichzelf godsdienstig-gelovig, 22% ongelovig, en de rest had geen mening. Van de ongelovige studenten noemde slechts 12,5% zich uitgesproken anti-godsdienstig. Vele ongelovigen bleken zelfs van tijd tot tijd godsdienstoefeningen bij te wonen, meestal om hun vrienden te vergezellen. Zeventig procent van de studenten achtte de een of andere vorm van socialisme gewenst, 19% had hierover geen mening en 11% verklaarde zich tegen het socialisme. De uitslag van deze enquête is merkwaardig, omdat het hier een generatie studenten betreft die onder het kommunistische regiem is opgegroeid.

Die Furche.

Op het moment dat wij elkaar: tot ziens op plein 1959, gaan toewensen, willen we gaarne de hoop uitspreken, dat velen gehoor zullen geven aan onze oproep.

PLEIN- SYMPATISANT

Wie van ons een programma voor de komende vijf jaren verwacht moeten we teleurstellen. We hebben op zijn hoogst — een beginselprogramma. Men vindt het hierboven, alsmede op blz. 2 omschreven. Het aktuele programma, de initiatieven die we zullen nemen, de onderwerpen waarover we zullen schrijven en de akties die we zullen voeren, laten we ons opdringen door de gebeurtenissen, of: hopen we over te laten aan de Geest, die waait waar hij wil, die de helper is, die levend maakt en het aanschijn der aarde kan vernieuwen. We behoeven niet eens aan ruimtevaart te denken om door te hebben dat die Geest een bijzonder aktuele figuur is. Piet Reckman.

een bedrag van	f 1,—	f 5,—	f 10,—	f 25,—
per maand				
per kwartaal				
per halfjaar				
		per jaar		

zij die pleinsympatitant worden en tot nu toe abonnee op Plein 1958 waren, behoeven derhalve geen abonnementsgeld meer te betalen.

Van lieverlee hebben zich wijzigingen in de pleinbeweging voltrokken, die met name manifest worden in de omvang van het werk. In Zwolle is de eerste plaatselijke pleingroep gestart en heeft zich reeds in een veelomvattend programma van activiteiten begeven. Vanuit een toenemend aantal plaatsen wordt op de pleingroep of haar individuele leden een beroep gedaan om hetzij een avond-programma, hetzij een weekend te komen verzorgen.

Maar intussen groeit niet alleen het gesprek; door het uitbreiden van de kontakten — nationaal zowel als internationaal — wordt het beroep dat op onze daden wordt gedaan, groter. Emmaus van abbé Pierre, het werk van Danillo Dolci, speelgoed en voedsel voor Pakistan, een groeiend aantal mensen in onze direkte omgeving die dringend hulp behoeven; dat zijn enkele van de feiten, die zich aan ons opdringen.

In dit groeiend beroep op ons om gesprekken en akties tekent zich een beweging af, die men zou kunnen betitelen als een plein-beweging. Er blijkt groeiende belangstelling te zijn: belangstelling voor het gesprek, voor het christelijk getuigenis, voor het pleidooi van de daad. Herhaaldelijk bereiken ons dan ook verzoeken om informaties. Dergelijke informaties hebben betrekking op de meest uiteenlopende zaken, alle passend binnen de pleinbeweging. Zo vraagt men ons om plaatselijke pleinkontakten, om een opgave van moderne geestelijke muziek, om de teksten van onze Woord- en brooddiensten, om opgave van literatuur, om foto's over Emmaus, om films, lezingen en tentoonstellingsmateriaal.

Met het tweeledig doel voor ogen: die evidente en groeiende behoefte aan kontakt en beweging een zekere vorm te geven en deze beweging te bevorderen, en anderzijds de geldelijke mogelijkheden te vinden om onze aktie-radius inderdaad te vergroten, hebben we het volgende plan ontwikkeld, waarvoor we uw aller aandacht vragen.

Zij, die het plein een goed hart toedragen, die ja zeggen op de poging tot communicatie die wij in onze wereld van tegenstellingen willen doen, nodigen wij uit plein-sympatisant te worden en ons regelmatig geldelijk te steunen. Daardoor maken zij het ons mogelijk ons werk voort te zetten maar ook in verhouding tot de groeiende aanvragen, verder uit te zetten. Onzerzijds willen wij al deze pleinsympatisanten regelmatig ons maandblad alsmede een regelmatig verschijnend gestencild bulletin, „pleinpost“ zenden, zonder verdere financiële verplichting. In de „pleinpost“ wordt u op de hoogte gehouden van alle interne ontwikkelingen, ontvangt u tal van gegevens als dokumentatie van de beweging: over plannen om tot plaatselijke groepen, weekends e.d. te komen; diskonieus; welke boeken u beslist moet lezen; hoe onze internationale kontakten zich ontwikkelen etc., terwijl het tevens in de bedoeling ligt dat van tijd tot tijd — in ieder geval eenmaal per jaar op landelijke schaal — een weekend zal worden georganiseerd van alle pleingroepen en pleinsympatisanten.

Op het moment dat wij elkaar: tot ziens op plein 1959, gaan toewensen, willen we gaarne de hoop uitspreken, dat velen gehoor zullen geven aan onze oproep.

PLEIN-SYMPATISANT

naam

adres

woonplaats

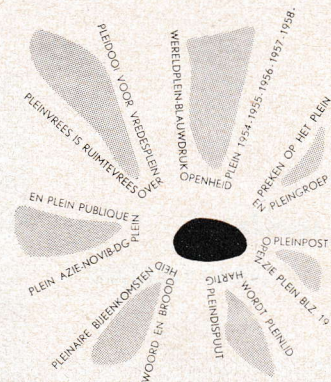
geeft zich op als plein-sympatisant en zal financieel steunen met

een bedrag van	f 1,—	f 5,—	f 10,—	f 25,—
per maand				
per kwartaal				
per halfjaar				
per jaar				

en wenst daartegenover maandelijks het blad Plein 1959 te ontvangen alsmede het bulletin Pleinpost.

hokje aankruisen dat van toepassing is

zij die pleinsympatisant worden en tot nu toe abonnee op Plein 1958 waren, behoeven derhalve geen abonnementsgeld meer te betalen.

aan een groep als de onze niet voorbij gaat.

Bij al dat falen en de kritiek in dit opzicht, waarvoor we dankbaar zijn, blijft echter staan, hetgeen we met onze beweging bedoelen: de boodschap van liefde, die authentieke christelijke opdracht, te verkondigen en waar te maken, beetje bij beetje. Wij zijn inderdaad verontrust, wij ervaren het geloof niet als die rots van zekerheid, waar velen maar niet af te krijgen zijn, maar als een eeuwigdurende actieve veront-rusting die je van het ene naar het andere avontuur sleept, of je dat leuk vindt of niet. Men schrijve ons dan ook niet voor om ons te bepalen en te beperken tot het — meningen inventari-serende — gesprek in strikte zin; want vanuit onze opdracht wensen wij tevens ruimte voor het menselijk pleidooi, het evangelisch getuigenis. Men zegge ons ook niet te gauw — in verwijtende zin — dat we ons op politiek gebied be-wegen, want de werken van het geloof vinden nu eenmaal voor een steeds groter wordend deel hun vorm in poli-ticis — waarmee geen partijpolitiek is bedoeld; men verwijte ons niet, dat we ons met techniek bemoeien, als zou dit terrein zijn voorbehouden aan de tech-nici etc. etc., want de techniek is een van de voornaamste media waardoor hier nu de christelijke liefde valt waar te maken. Kort en goed: wij wensen de ruimte, want alleen in de allergrootste ruimten, in de universaliteit kan de universele boodschap van Christus worden verwezenlijkt. Daarom zijn wij — al ons falen en tekortschieten ten spijt — voorstanders van elke eerlijke ontmoeting of poging daartoe — hetzij tussen rassen, kerken, politieke blokken of zuilen —, protesteren wij tegen elke definitief voorgestelde grens of als on-overbrugbaar getypeerde kloof — en willen we daadwerkelijk pleidooi leve-ren voor het tegendeel van deze tegen-stellingen: voor internationale solidari-teit, voor oekumene en het gesprek tus-sen oost en west, voor het doorbreken van rassenbarrières en het bevorderen van een internationale rechtsorde.

Wie van ons een programma voor de komende vijf jaren verwacht moeten we teleurstellen. We hebben op zijn hoogst — een beginselprogramma. Men vindt het hierboven, alsmede op blz. 2 om-schreven. Het aktuele programma, de initiatieven die we zullen nemen, de on-derwerpen waarover we zullen schrij-ven en de akties die we zullen voeren, laten we ons opdringen door de gebeur-tenissen, of: hopen we over te laten aan de Geest, die waait waar hij wil, die de helper is, die levend maakt en het aanschijn der aarde kan vernieu-wen. We behoeven niet eens aan ruimte-vaart te denken om door te hebben dat die Geest een bijzonder aktuele figuur is.

Piet Reckman.

agenda

Zwolle

KERSTVIERING

In het gebouw van de groenteveiling wordt een
Kerstviering
georganiseerd voor alle gezindten.
Pater M. Hensen O.P. zal de kerstgedachte naar
voren brengen.
Ook Ds. Okke Jager werd voor deze avond
uitgenodigd.

vrijdag
19
december
20 uur

Den Haag

KERSTNACHT

voor NIET-KATOLIEKE belangstellenden in de
r.k. kerk, Bezuidenhout 157.
NACHTMIS: Missa Brevis van W. A. Mozart,
zang: r.k. Residentiekoor o.l.v. Kees Stolwijk.
Voordracht: Ger v. Vlijmen.
KERSTPREEK: pater S. JELSMA.
Toegang uitsluitend op vertoon van een uitnodi-
gingskaart, á f 0,50 verkrijgbaar bij: Plein 1958,
Bezuidenhout 17 en op de volgende adressen:
Daguerrestraat 193; Hoogeveenlaan 95; Rust-
hoekstraat 3 (Schev.); Vlierboomplein 3; West-
einde 22.
Kerk open: 22.30 uur. Fietsenstalling aanwezig.

woensdag
24
december
23 uur

Zwolle

KERSTNACHT

voor NIET-KATOLIEKE belangstellenden in 'Zaal
Suisse', Blijmarkt te Zwolle.
Zang — deklamatie — kerstliederen; met mede-
werking van het 'Gemengd Zangkoor' uit Wijhe.
Nachtmis: scola bestaande uit enkele leden van
de zwolse pleingroep.
Kerstpreek: pater M. HENSEN.
Inleiding: drs. C. Meyer.

woensdag
24
december
23.30 uur

Den Haag

EENMAAL GEEN MAAL

Dienst van WOORD EN BROOD. Het Eucharistisch
Offermaal wordt gevierd en pater S. Jelsma
spreekt over:

'Eksperimenteel geloof'

Deze dag slaan velen met ons weer één maaltijd
over om het aldus uitgespaarde geld te besteden
voor de arme bewoners van Abbe Pierre's ba-
rakkenkamp in Noisy-le-Grand bij Parijs.

Belangstellenden zijn welkom in de KELDERZAAL,
Binnenhof 11.

maandag
12
januari
20 uur

Den Bosch

FORUM-AVOND

in hotel Noord-Brabant, Markt 45.
In het kader van de door de Herv. Gem. te
's-Hertogenbosch georganiseerde kulturele avon-
den werd de Pleingroep door Ds. Strijd uitgeno-
digd een inleiding te houden over het onderwerp:
'Plein 1959 — realiteit en perspectief'

Na de inleiding wordt een forum gevormd en
kan iedere belangstellende aan het gesprek deel-
nemen.

woensdag
21
januari
20 uur

Den Haag

CINEMAGESPREK

In samenwerking met de 'Aktie voor God' wordt
in het CORSO-theater, Prinsestraat, de film
vertoond:

'Calabuig'

Na de film wordt een open gesprek gehouden
over de vragen door de film opgeroepen.

Belangstellenden zijn welkom. — Toegang vrij.

zondag
25
januari
10.30 uur

TOT ZIENS OP PLEIN 1959